

Далёка за межамі Беларусі славіцца сваёй прадукцыяй Мінскі камвольны камбінат. У яго цэхах устаноўлена найвышэйшае абсталяванне, што дало магчымасць вырабляць не толькі прыгожыя, але і танныя тканіны. На здымку: перадавая работніца камбіната, ударніца камуністычнай працы ткачыха Вольга Ярэц. Яна, штодзённа перавыконваючы зменныя заданні, выпускае прадукцыю толькі высокай якасці.

Фота І. Змітровіча.
Фотакроніка БЕЛТА.

№ 13—14
(798—799)
Люты
1984 г.
Цана
2 кап.

Т О Л О С Р А Д З І М Ы

ВЫДАННЕ БЕЛАРУСКАЙ СЕКЦЫІ САВЕЦКАГА КАМІТЭТА
ПА КУЛЬТУРНЫХ СУВ'ЯЗЯХ З СУДІЧЫНІКАМІ ЗА РУБЕЖОМ

Н О В Ы Е Т А П — Н О В Ы Е З А Д А Ч Ы

А б ч ы м і ш л а
р а з м о в а н а П л е н у м е
Ц К К П С С
п а с е л ь с к а я
г а с п а д а р ц ы

Тыя, хто цікавіцца жыццём Савецкай краіны, ведаюць, што кожны год, а то і двойчы ў год, збіраюцца Пленумы ЦК Кампартыі Савецкага Саюза па пытаннях развіцця сельскай гаспадаркі. Праблемай больш хуткага ўздыму земляробства і жывёлагадоўлі займаюцца і нарады спецыялістаў-практыкаў і вучоных, якія склікаюцца ў Маскве, у сталіцах рэспублік, у цэнтрах буйных сельскагаспадарчых раёнаў. Справа ў тым, што савецкі народ прад'яўляе да сельскай гаспадаркі ўсё больш высокія патрабаванні, нягледзячы на тое, што вытворчасць прадуктаў земляробства і жывёлагадоўлі ў нас павялічваецца з году ў год. Вытворчасць асноўных сельскагаспадарчых прадуктаў, напрыклад, за апошнія дзесяць год павялічылася па збожжы на 55 мільёнаў тон, па мясу—на тры мільёны тон, па малаку — на 36 мільёнаў тон. У цэлым валавая прадукцыя сельскай гаспадаркі СССР узрасла за гэты час больш чым у п'яцераза.

Але дасягнуты ўзровень нас не задавальняе. Па-першае, таму што дабрабыт усіх слаёў насельніцтва расце больш хуткімі тэмпамі і попыт пакуль яшчэ аперэдажае вытворчасць. Па-другое, таму што наша задача—да 1970 года больш чым падвоіць колькасць атрымліваемых прадуктаў земляробства і жывёлагадоўлі, а да 1980 года—павялічыць цяперашні ўзровень у тры з лішнім разы. Толькі такія тэмпы забяспечаць савецкаму народу багацце прадуктаў харчавання і розных тавараў з сельскагаспадарчай сыравіны. Толькі такія тэмпы дадуць нам магчымасць зрабіць жыццёвы ўзровень савецкага народа самым высокім у свеце. І іменна гэта і запісана ў Праграме Кампартыі Савецкага Саюза.

Паклёпнікі і нядобрамысліўцы на Захадзе спрабуюць пераканаць грамадскую думку, што ў Савецкім Саюзе існуе нейкае «адставанне», нейкі «крызіс» у сельскай гаспадарцы. Іменна гэтым спрабуюць яны растлумачыць шырокае і сістэматычнае абмеркаванне тых або іншых праблем, звязаных з далейшым развіццём нашага земляробства і жывёлагадоўлі. А справа не ў адставанні, тым больш, не ў «крызісе». Справа ў іншым, у нашым імкненні лепш распарадзіцца наяўнымі сродкамі і магчымасцямі для стварэння поўнага багацця ў краіне.

Камуністычная партыя Савецкага Саюза ў гэтай барацьбе выступае як ініцыятар многіх важнейшых мерапрыемстваў. Дастаткова ўспомніць асваенне цаліны, якое дало краіне дадаткова звыш 130-ці мільёнаў тон збожжа. Па ініцыятыве ЦК Кампартыі СССР калгасы сталі гаспадарамі ўсёй машынай тэхнікі, якая раней належала дзяржаве. ЦК Кампартыі Савецкага Саюза прапанаваў—і гэтая прапанова была ажыццёўлена—адмяніць шэраг падаткаў з сялян, павысіць цэны, па якіх дзяржава закупала ў сялян прадукцыю. А нядаўна на снежаньскім Пленуме ЦК КПСС было прынята рашэнне, па якому вёска неўзабаве стане атрымліваць мінеральных угнаенняў у тры-чатыры разы больш, чым мае зараз. Усё гэта накіравана на тое, каб павысіць прадуктыўнасць сельскай гаспадаркі, узняць даходы працаўнікоў вёскі.

На свае Пленумы ЦК КПСС запрашае сотні, а то і тысячы сялян, работнікаў саўгасаў, кіраўнікоў калгасаў, аграномаў, інжынераў, дзяячоў сельскагаспадарчай навукі, якія і выпрацоўваюць агульны пункт гледжання, прымаюць іменна тыя рашэнні, якія садзейнічаюць уздыму эканомікі краіны. Вось чаму рашэнні Камуністычнай партыі заўсёды жыццёвыя, заўсёды рэальныя—яны выказваюць думку ўсяго народа.

Цяпер партыя намеріла меры, якія яшчэ больш павялічаць вытворчасць прадуктаў сельскай гаспадаркі, зрабяць яе ўстойлівай, высокапрадукцыйнай.

[Заканчэнне на 2-й стар.]

К у н і т а р ы:

А. Траляноўскі

УСТАВ БАРЫСАЎ
НОВЫ ст. 3

Я. Рыўкін

КАЛІ ДБАЮЦЬ АБ
ЛЮДЗЯХ ст. 3

І. Бузылеў

РАНЦА ПЕРАД РАС-
СТРЭЛАМ ст. 4

Жаклін Баўца

ВІЗИТ У РАСНО ст. 5

В. Мурадзі

ДАСТОЙНА ВЫСО-
КАЯ ПАХВАЛЫ ст. 6

Т. Сабаленка

УВОЙДУЦЬ У КАТА-
ЛОГ «МІЖНАРОД-
НАЯ КНИГА» ст. 8

П. Сяверын

ГАНДЛЯР ЖЫЦЦЯМІ
ст. 7

ПІСЬМЫ, ХРОНІКА,
СПОРТ

КАНФЕРЭНЦЫЯ Ў МІНСКУ

Больш трохсот прадстаўнікоў вучоў, навукова-даследчых і праектных інстытутаў з сарака гарадоў краіны з'ехаліся ў сталіцу Беларусі на Усесаюзнаю канферэнцыю па праблемах будаўнічай цеплафізікі.

Той факт, што ўсесаюзная навуковая канферэнцыя па гэтым пытанню адбылася ў Мінску, у Беларускай політэхнічным інстытуце, сведчыць не толькі аб ініцыятыве беларускіх вучоных, але, у першую чаргу, аб іх вельмі салідным укладзе ў распрацоўку праблемы. Аб гэтым сведчыць і той факт, што амаль трэцяя частка дакладаў, якія былі заслуханы на канферэнцыі, была зроблена прадстаўнікамі беларускіх вучоў, навукова-даследчых інстытутаў і будаўнічых арганізацый.

ЮБІЛЕЙ СЯБРА

«Італьянская камуністычная партыя ў барацьбе за сацыялізм» — пад такой назвай адкрыта ва Усесаюзнай дзяржаўнай бібліятэцы замежнай літаратуры кніжна-ілюстрацыйная выстаўка прысвечаная 40-годдзю з дня выхаду ў свет першага нумара газеты «Уніта», цэнтральнага органа Італьянскай камуністычнай партыі.

Сувенір умельца з Поцьмы

Нядаўна ў рэспубліканскім Доме народнай творчасці была дастаўлена маленькая пасылка. У ёй аказалася па-мастацку выкананая шкатулка з партрэтаў Ул. І. Леніна і пісьмо. Вось яно:

«Дарагія таварышы! У знак сваёй любові і павагі да гераічнага беларускага народа я, інвалід Вялікай Айчыннай вайны, пасылаю вам гэты сціплы падарунак. Жадаю братам-беларусам новых дасягненняў у наступішым 1964 годзе. Фёдар Дзмітрыевіч Шабернеў».

Цяпер памятная шкатулка, любоўна зробленая жыхаром далёкага рускага сяла Поцьмы Ульянаўскай вобласці, захоўваецца ў рэспубліканскім Доме народнай творчасці. Некалькі слоў аб яе аўтары. У гады вайны Фёдар Дзмітрыевіч

У брэсцкіх палаяўнічых

Палаяўнічыя Брэсцкай вобласці на працягу мінулага года знішчылі 78 ваўкоў, 31 рысь, больш 3 тысяч лісіц, 655 ястрабаў. Вялося павянае тансама на зайцаў, цецерукоў, качак.

Разам з тым палаяўнічыя паліпаціліся аб тым, каб лясныя звары не галадалі зімой. Яны нарыхтавалі для іх падкормкі сена, жалуды, бульбу.

УРОК ГІСТОРЫІ ВЯДЗЕ ТРАКТАРЫСТ

У клас увайшлі двое: настаўнік і калгасны трактарыст Іван Сцяпанавіч Раздолін.

Васьмікласнікі Падсельскай школы добра ведаюць механікатура. Яны не раз захапляліся яго работай, яго моцнымі рукамі, якія ўздымаю кіравалі рывачкамі магутнай машыны. А цяпер у руках Івана Сцяпанавіча простая школьная ўказка.

Ідзе ўрок гісторыі. Ціха. Вучні стараюцца не прапусціць ніводнага слова. Тэма ўрока:

Размова аб праблемах цеплафізікі

Газеце «Уніта»

сорак год

Весткі з шостага
кантынента

Маладзёжны турысцкі

У маляўнічым кутку Карпат ля старажытнага Невіцкага замка завершана збудаванне маладзёжнага турысцкага лагера. Тут утульныя, светлыя пакоі, клуб, бібліятэка, чытальная зала і спартыўныя пляцоўкі.

Хутка маладзёжны турысцкі лагер у Карпатах расчыніць свае дзверы перад першымі гасцямі — юнакамі і дзяўчатамі з сацыялістычных краін.

віч атрымаў цяжкае раненне, застаўся без рукі.

Але былы франтавік не паўдухам. Ён паранейшаму карыстаецца ў Карсунскім раёне славай умельца рэзчыка па дрэву. З Мінска ў Поцьму накіравана пісьмо з падзякай Ф. Шаберневу за яго падарунак.

З грузам цукру

Ля прычалаў Рыжскага марскога гандлёвага порту ашвартаваўся савецкі аянскі цеплаход «Льгоў». Гэта — першае судна, якое прыбыло з вострава Куба з цукрам новага ўраджаю.

Імя Леніна

Велічным помнікам Уладзіміру Ільічу Леніну будзе парк, праект якога адобрыў архітэктурна-тэхнічны савет Ленінграда. Пяцьсот гектараў — такая плошча гэтага грандыёзнага зялёнага ансамбля, што ствараецца ў межах горада на берагах Фінскага заліва. Першую чаргу будаўніцтва вырашана закончыць к 1970 году — стагоддзю з дня нараджэння Уладзіміра Ільіча.

«Вялікая Айчынная вайна савецкага народа». Але тэма становіцца яшчэ больш цікавай, таму што пра барацьбу з фашыстамі раскажа сам удзельнік гэтай барацьбы, былы марак Балтыйскага флоту.

Наступны ўрок па гісторыі праводзіў маёр у адстаўцы, калгаснік гэтай жа сельгасарцелі імя Сувова Кузьма Паўлавіч Асіпчык. Ён удзельнічаў у вялікай бітве на Волзе. К. П. Асіпчык з'явіўся на заняткі ў

ТАМ, ДЗЕ НЕ СТУПАЛА НАГА ЧАЛАВЕКА

Радыеграмы, якія паступаюць з шостага кантынента ў Арктычны і Антарктычны інстытут, раскажаюць аб напружанай рабоце савецкіх даследчыкаў.

Тры самалёты «ІЛ-14» даставілі на станцыю «Усход» шмат грузаў. Сюды ж прыбылі механікі-вадзіцелі ўсюдыходаў, якія прымуць ўдзел у маючым адбыцца паходзе санна-гусенічнага поезда па маршруту Усход—Мірны. Да цяжкага рэйса рыхтуецца група савецкіх і французскіх вучоных.

Паспяхова праходзіць паход санна-гусенічнага поезда,

Самазвал павышанай праходнасці

Самазвал павышанай праходнасці зроблен на Магілёўскім заводзе пад'ёмна-транспартнага абсталявання імя Кірава. Ён мае рухавік магутнасцю 320 конскіх сіл, можа перавозіць 18 тон грузаў са скорасцю да 30 кіламетраў у гадзіну. Машына прызначана для транспарціроўкі грунту на будаўніцтве буйных гідрэлектрастанцый, каналаў і вадаёмаў.

Самазвал мае высокую праходнасць. Ён можа свабодна ісці па пяску, нізінах і нават забалочаных мясцінах. Машына мае добрую маневранасць, ёю лёгка кіраваць.

НОВЫ ФІЛЬМ

На кінастудыі «Беларусь-Фільм» ідуць здымкі новага мастацкага фільма «Праз могілкі». Сцэнарый напісан па аднайменнай аповесці Паўла Ніліна і прысвечан беларускім партызанам, іх гераічнай барацьбе ў тыле ворага ў час Вялікай Айчыннай вайны. Фільм ставіць малады творчы калектыў студыі — нядаўнія выпускнікі Інстытута кінематаграфіі: рэжысёр Віктар Тураў, апэратар Анатолій Забалоцкі, мастакі Яўгеній Ігнацьеў і Уладзімір Дзяменцьеў.

Канцэрты казахскай эстрады

З вялікім поспехам выступілі ў Магілёве артысты казахскай эстрады. Усяго дзве струны мае казахская домра. І тым не менш артыст М. Хамзін па-майстэрску выконвае на ёй паланез Агінскага, «Італьянскую польку» Рахманінава. Вялікім поспехам карысталася выступленні дэкламатара Маргарыты Лі, песні Лолы Дуйсанавай, Веры Прысухінай і іншых.

Работніцы гомельскай панчошна-трыкатажнай фабрыкі імя 8-га сакавіка.

Фота А. Сасіноўскага.

які ідзе па маршруту Усход—Маладзёжная (зямля Эндэрбі). Шлях поезда пралягае праз раён, які яшчэ не даследаван. Праз кожныя 200 кі-

ламетраў савецкія глядзельнікі робяць сейсмазандыраванне ледзянога пласта, вядуць глядзельніцкія і магнітныя назіранні.

Кіраўнік пахода А. Капіца радыеўра, што на 340-м кіламетры ад полюса адноснай паступнасці—у раёне, дзе ніколі яшчэ не ступала нага чалавека,—устапоўлен астранамічны пункт.

Калійная соль пайшла на палі

Прадукцыя першага Салігорскага калійнага камбіната ідзе на палі саўгасаў і калгасаў рэспублікі. 570 тон узбагачанай калійнай солі атрымалі працаўнікі сельскай гаспадаркі Мінскай вобласці. Сотні тон каштоўных мінеральных угнаенняў, вырабленых у Салігорску, ужо адпраўлены ў іншыя вобласці рэспублікі і за яе межы.

Гарадок у лесе

Сасновы лес Навабеліцкага раёна ў Гомелі ажывіўся: сюды прыйшлі будаўнікі. Яны ўзводзяць новы лячэбны гарадок з чатырохпавярховым дыспансерам на 90 ложкаў, двухпавярховым лячэбным корпусам на 120 месцаў, шматлікімі гаспадарчымі памяшканнямі.

НОВЫ ЭТАП— НОВЫЯ ЗАДАЧЫ

(Пачатак на 1-й стар.)

Гэта не выпадкова. Дзесяць год назад на Пленуме 1953 года ішла размова аб тым, як ліквідаваць сур'ёзны прарыв у сельскай гаспадарцы. Зараз жа абмяркоўваюцца меры, як на аснове буйных поспехаў, дасягнутых за апошняе дзесяцігоддзе ў развіцці калгасаў, саўгасаў і ўсёй народнай гаспадаркі, зрабіць новы вялікі крок наперад.

На цяперашнім Пленуме ў дакладзе міністра сельскай гаспадаркі Саюза Івана Валоўчанкі, у выступленні міністра сельскай гаспадаркі БССР С. Скарапанавы і іншых удзельнікаў Пленума шмат увагі ўдзелена, напрыклад, хімізацыі сельскагаспадарчай вытворчасці. Гэта і зразумела: мінеральныя ўгнаенні, ядохімікаты, гербіцыды з'яўляюцца значна павялічыць урадлівасць глебы, дапамогуць больш поўна выкарыстоўваць наяўныя зямельныя ўгоддзі, і саўгасы з кожным годам стануць выкарыстоўваць усё больш мінеральных угнаенняў і хімічных сродкаў аховы раслін, а ў 1970 годзе атрымаюць іх 70—80 мільянаў тон — амаль у чатыры разы больш, чым летась. Спецыялісты, якія выступілі з трыбуны Пленума, выказвалі думкі аб тым, як лепш і эфектыўней прымяняць хімічныя сродкі на палях пры вырошчванні злакаў, гародніны, траў, і ў жывёлагадоўлі—пры адкрытым жывёлы.

Інтэнсіфікацыя сельскай гаспадаркі непарывна звязана з дадатковымі капіталаўкладаннямі, з разгортваннем ірыгацыі, з ростам яе матэрыяльна-тэхнічнай базы—з комплекснай механізацыяй і электрыфікацыяй вытворчых працэсаў не толькі ў земляробстве, але і ў жывёлагадоўлі.

Каб мець уяўленне аб тым, што азначае расэнне гэтых праблем, назавём некаторыя лічбы. Дзяржаўныя капіталаўкладанні ў сельскагаспадарчую вытворчасць склалі ў Саўецім Саюзе за апошняе пяцігоддзе амаль 14 мільярдаў рублёў. А ў 1964—1965 гадах, гэта значыць, за два гады, на гэтыя патрэбы яны выдаткоўваюцца ў суме 11 з палавінай мільярдаў рублёў. Як бачыце, плануецца значны рост капіталаўкладанняў.

Інтэнсіфікацыя земляробства і жывёлагадоўлі немагчыма без самага шырокага прымянення машынай тэхнікі, а таксама без выкарыстання на практыцы дасягненняў навукі. У краіне ёсць шырокая сетка навуковых устаноў па сельскай гаспадарцы—176 навукова-даследчых інстытутаў і 174 доследныя станцыі. Важна, каб усе яны актыўна ўплывалі на развіццё вытворчасці, няўхільна павышалі яго навукова-тэхнічны ўзровень. Ну, і зразумела, як і ў любой справе, велізарная роля ў інтэнсіфікацыі сельскагаспадарчай вытворчасці належыць кваліфікаваным спецыялістам. Ужо зараз у савецкай сельскай гаспадарцы працуе амаль 600 тысяч аграномаў, заатэхнікаў і іншых спецыялістаў. Але гэтага недастаткова. Вось чаму міністр Валоўчанка паставіў у сваім дакладзе шэраг задач, звязаных як з пашырэннем падрыхтоўкі спецыялістаў для сельскай гаспадаркі.

Вялікую увагу Пленум Цэнтральнага Камітэта ўдзяліў умацаванню матэрыяльна-тэхнічнай базы сельскай гаспадаркі—павелічэнню вытворчасці трактараў і камбайнаў, грузавых аўтамабіль і іншай тэхнікі, якую выпускаюць для продажу сялянам дзяржаўныя прадпрыемствы. Удзельнікі Пленума лічаць, што шырока павінны разгарнуцца работы па далейшай электрыфікацыі калгасаў і саўгасаў. Яны будуць падключацца да дзяржаўных энергасістэм. Каб меркаваць аб размаху гэтых работ, якія будуць прароблены ў наступныя два гады, дастаткова сказаць, што сетка сельскіх электраліній узрасце прыкладна на паўмільёна кіламетраў.

Інтэнсіфікацыю сельскай гаспадаркі немагчыма ажыццявіць без дастатковай колькасці вопытных, кваліфікаваных спецыялістаў. Вось чаму на Пленуме абмяркоўвалася і пытанне аб кадрах. Для сяла будуць падрыхтаваны новыя вялікія групы спецыялістаў—аграномаў, заатэхнікаў, інжынераў, землеўпарадкачыкаў. Вялікія маштабы набудзе падрыхтоўка механізатараў, аграхімікаў і спецыялістаў ірыгацыйнага будаўніцтва. Многія сельскагаспадарчыя навучальныя ўстановы і навукова-даследчыя інстытуты перабазіруюцца з горада ў вёску.

Выключна высокая патрабаванні прад'яўляюцца цяпер да сельскагаспадарчай навукі. Яна заклікана дапамагчы практыкам лепш весці справу ў кожнай гаспадарцы, даць навукова абгрунтаваную сістэму земляробства прыстасаваную да розных прыродна-эканамічных зон краіны. Пленум заклікаў вучоных палепшыць гатунковае насенняводства, яшчэ шырэй разгарнуць селекцыйную работу. Абапірацца на лепшы вопыт не толькі сваёй краіны, але і на перадавую практыку зарубежных краін—такія задачы, што паставіў Пленум ЦК КПСС.

У заключэнне застаецца сказаць, што ўдзельнікі Пленума і савецкі народ поўнасцю падзяляюць думку міністра Івана Валоўчанкі аб тым, што ў краіне ёсць усе магчымасці для стварэння працвітаючай, высокаразвітай савецкай сельскай гаспадаркі.

З вялікай прамовай на Пленуме выступіў М. С. Хрушчоў.

Нашы вёскі і гарады

УСТАЎ БАРЫСАЎ НОВЫ

На крутых узгорках, абাপал Бярэзіны раскінуўся горад Барысаў. З высокага правага берага ракі ён відзен як на далоні. І, здаецца, уся васьмісотгадовая гісторыя яго паўстае перад вачыма. «В лето 6636... князь Мъстислав... Всеволоду Ольговичю повеле ити с своею братьею на Стрешев к Борисову...» Даўно гэта было — у 1128 годзе першы раз упамінаецца горад у Іпацьеўскім летапісу.

Віхурамі праносіліся над Барысам ваяны навалніцы, не раз ад яго заставаліся руіны ды папалішчы.

Каторы раз ужо ўставаў з руін горад! А ўзняўшыся, стаў яшчэ больш прывабны, прыгожы.

Вось праспект Рэвалюцыі. Гасцінца «Бярэзіна», жылыя дамы, адміністрацыйныя будынкі, кінатэатры, магазіны... А крыху далей, па вуліцы імя Чапаева, комплекс вялікіх будынкаў. Многія з іх ужо зняюць вокнамі. Побач жа, на будаўнічых пляцоўках, — вежавыя краны. Гэта новы мікрараён. Магутныя экскаватары грукуць за агароджамі но-

вабудулі, аплятаюцца рыштыванымі сцены. Толькі летась здадзена ў эксплуатацыю чатырнаццаць з палавінай тысяч квадратных метраў жыллой плошчы, 450 наваселляў справілі жыхары.

Вясёлкамі хутка зазье сонца ў люстраных вітрынах новага універ-

Цэх па вытворчасці штучнай шэрсці на Барысаўскім камбінаце па перапрацоўцы сыравіны. На здымку: у часальным аддзяленні.

мага на праспекце Рэвалюцыі, які яшчэ ў рыштываных. Запалыхае неонавымі агнямі фасад шырокакранныга кінатэатра ў старым горадзе.

Вясёлым дзіцячым гоманам штодня поўняцца вуліцы. Дзеці спяшаюцца туды, дзе гасцінна расчынены дзверы ўсіх адзінаццаці школ горада. Ідуць заняткі ў музычнай школе, уважліва слухаюць выкладчыка навучэнцы медыцынскага вучылішча. Семнаццаць дзіцячых садоў і ясляў прымаюць самых малых жыхароў.

Адрас адпраўкі: станцыя Барысаў. Гэта адсюль прадукцыю тваіх заводаў і фабрык павязуць цяжкікі ў розныя канцы краіны. Яе шмат — больш як тысяча відаў. Вось піяніна «Беларусь». Крані рукою клавішы, і папывуць чароўныя гукі. Дзе робяць гэты цудоўны інструмент? На ім марка Барысаўскай фабрыкі піяніна.

Разнастайны посуд, прыгожыя вазы, фужэры, графіны, бакалы, кветачнікі. Яны радуець вока прастай, арыгінальнасцю, прыгажосцю афармлення. Умеюць рабіць цудоўныя рэчы на шклозаводзе імя Дзяржынскага, рабіць так, каб яны падабаліся людзям.

У суладным рытме працы і гомане заводаў горада чуваць голас металу. Напружаная праца кіпіць у гэтыя дні ў цэхах заводаў аўтапрактычнага абста-

лявання, гідраапаратуры, «Чырвоны металіст», аўтарамонтнага, рамонтна-механічнага і іншых.

Вялікая хімія ўладарна крочыць у Барысаў. І не толькі лесахімічным заводам і заводам гуматэхнічных вырабаў, што былі тут дагэтуль. Узнікаюцца карпусы завода пластмасавых вырабаў. У недалёкім будучым уступіць у строй і фармацэўтычны завод. Цэх па вырабу драўняна-валакністых пліт з аходаў драўніны і сінтэтычных смол, які будзеца на фанера-запалкавым камбінаце імя Кірава, праз два гады дасць прадукцыю.

А вось першае ў нашай краіне прадпрыемства па вырабу адноўленай шэрсці. Толькі гэтымі днямі яно дало сваю першую прадукцыю.

Вечарэе. Скончыўся працоўны дзень. Над горадам зіхаціць мора электрычных агнёў. Многалюдна каля кінатэатраў, у клубах, бібліятэках.

Адпачываюць людзі пасля працоўнага дня. Свецяцца блакітныя экраны тэлевізараў у кватэрах, радыёпрыёмнікі даносяць голас Масквы, Мінска, Ленінграда і іншых гарадоў. Перазвоў крамлёўскіх курантаў абвясчае поўнач. Гаснуць адзін за адным агні ў вокнах. Цішыня спускаецца на вуліцы і плошчы Барысава. А на святанні зноў пачнецца новы дзень, дзень працы і натхнення.

А. ТРАЯНОЎСКІ.

Барысаўская фабрыка піяніна. На здымку: перадавая настройшчыца Валянціна Матавілава за работай.

Фота Ул. Дагаева.

З ХУТАРОЎ — У ВЁСКУ

Усё меншае і меншае хутароў у Шчучынскім раёне. Толькі за апошнія два гады ў Арляўскім сельсаветаце ў вёску перасялілася больш як 25 сем'яў. Праўленне калгаса імя Дзяржынскага і сельскі Савет дэпутатаў працоўных дапамаглі ім будаўнічымі матэрыяламі, крэдытамі, транспартам.

Па-новаму жывуць цяпер былыя хутаране. У іх дамах ёсць радыё, электрычнасць. Сёлета апошнія сем'і хутаран, што жывуць на тэрыторыі сельсавета, пераселяцца ў вёску.

ДЛЯ ПАТРЭБ БЫТУ

Комплексная брыгада В. Драбышэўскага з БУ-45 прыступіла да закладкі на Гомельскім тлушчавым камбінаце корпусу, дзе будзе выпускацца сінтэтычныя мыльчыя парашкі. Вытворчасць цэха — 30 тысяч тон у год. Мыльчыя парашкі дадуць вялікую эканомію харчовага тлушчу, які прымяняецца пры вырабе мыла.

Дыягнастычным кабінетам і аператыўным.

Пры клініцы дзейнічае цэнтр, аснашчаны сучаснай апаратурай для аказання дапамогі хворым з парушаным дыханнем. Вельмі важная роля адводзіцца таксама лабораторыям электраэнцефаграфіі, якой карыстаюцца пры дыягностыцы захворванняў галаўнога мозга, нейрафізіялогіі, біяхіміі, гістахіміі. Адкрыт кабінет па іглаўкаванню. Абсталяваецца нейрахірургічная аператыўная.

Я. РЫЎКІН.
Фота Л. Папковіча.

КАЛІ ДБАЮЦЬ АБ ЛЮДЗЯХ

Новы корпус 2-й аб'яднанай клінічнай бальніцы.

ВЯЛІКІ пяціпаварховы будынак вырас на рагу вуліц Максіма Горкага і Янкі Купалы. Гэта новы корпус 2-й аб'яднанай клінічнай бальніцы. Тут медыкі, якія стаць на варце здароўя людзей, змогуць яшчэ шырэй, лепш разгарнуць лячэбна-прафілактычную і навукова-даследчую работу. Дзяржава не пашкадала сродкаў на будаўніцтва новага корпусу. Толькі на набыццё абсталявання, на аснашчэнне лабараторый і кабінетаў выдаткавана каля 130 тысяч рублёў.

Галоўны ўрач, кандыдат медыцынскіх навук Барыс Дрывоцінаў расказвае аб зменах, якія адбудуцца ў бальніцы дзякуючы ўвядзенню новага корпусу. Адчыняюцца дадаткова тры новыя аддзяленні — гінекалагічнае, туберкулёзнае, скурнае, расшыраецца тэрапеўтычнае аддзяленне. Новы корпус абсталяван найбольш дасканалай айчынай тэхнікай.

Барыс Уладзіміравіч ахвотна згаджаецца прайсціся разам з намі па паверхах новага корпусу, паказаць, як ён добраўпарадкаван.

І, зразумела, перш за ўсё вядзе ў водагразелячэбніцу, якая хутка ўступіць у строй. Гэта навінка бальніцы, і ён нам з задавальненнем паказвае зручна размешчаныя, ваннаыя памяшканні, якія з-

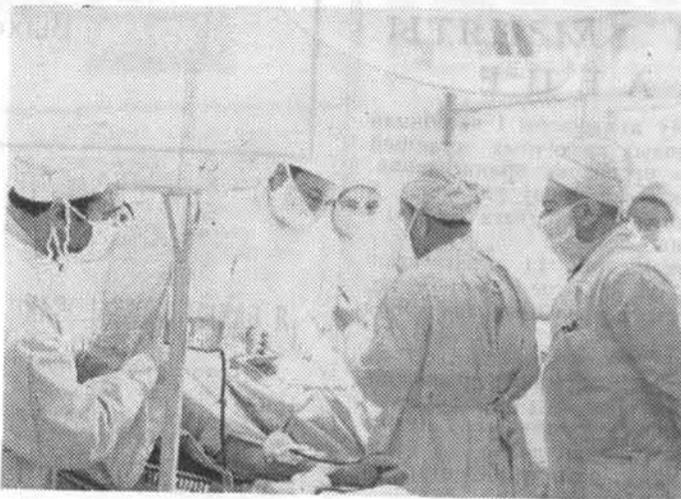
хацяць белізною кафельных пліт.

— Хворыя змогуць прымаць хвойныя, радоныя, вуглекіслыя ванны, — расказвае Барыс Уладзіміравіч. — І не толькі тыя, што знаходзяцца на стацыянарным лячэнні ў бальніцы. Мы зможам штодзённа адпуская ванны многім жыхарам горада Мінска, якія маюць у гэтым патрэбу, у якасці амбулаторнага лячэння.

Побач пакой з душавымі

Хутка ўступіць у строй водагразелячэбніца.

У аператыўнай.

ўстаноўкамі — цыркулярны, узыходзячы, душ Шарко. Насупраць — прасторная гразелячэбніца, дзе будзе прымяняцца гразі, парафін, азакерыт.

Мы заходзім у палаты, дзе ляжаць хворыя. Прасторныя, светлыя, яны разлічаны ў асноўным на 4—6 чалавек. На кожным паверсе добра абсталяваная сталовая. Кухня вынесена з памяшкання, а для дастаўкі ежы на этажы ўстаноўлен спецыяльны ліфт.

Прэзідэнт ЗША Ліндан Джонсан накіраваў у кангрэс спецыяльнае пасланне аб стане аховы здароўя ў краіне.

Хоць медыцына дасягнула вядомага прагрэсу за апошнія гады, адзначаецца ў пасланні, яе дасяжэнні даступны не для ўсіх амерыканцаў. «Надта многа амерыканцаў з нізкімі даходамі не маюць магчымасці карыстацца дастатковым медыцынскім абслугоўваннем», — гаворыцца ў пасланні Л. Джонсана.

Іронія заключаецца ў тым, падкрэсліваецца далей ў пасланні, што развіццё навукі робіць

І яшчэ адна зручнасць. Студэнты Мінскага медыцынскага інстытута атрымалі вялікую лекцыійную залу для тэарэтычных заняткаў. Такім чынам, тут створаны добрыя ўмовы, якія дазваляюць правільна спалучаць тэорыю і практыку ў навучанні будучых дактароў.

Клініка разлічана на гаспіталізацыю 140 хворых. Тут тры аператыўныя, ліфты для перавозкі хворых к

ПРАГРЭС НЕ ДЛЯ ЎСІХ

медыцынскае абслугоўванне больш дарагім і яшчэ больш недаступным для старых і бедных амерыканцаў. Кошт аднаго дня знаходжання ў шпіталі ў цяперашні час складае 37 долараў, г. зн. у чатыры разы даражэй, чым у 1946 годзе.

Прэзідэнт указвае таксама на недахоп у краіне «больш 500 000 бальнічных ложкаў». У пасланні адзначаецца, што многія шпіталі дрэнна абсталяваны. Таксама «вострай з'яўляецца праблема недахопу медыцынскага персаналу».

Рускае імя выбіта лацінскімі літарамі на адным з 835 саркафагаў у Ардэатынскіх пячорах пад Рымам. На астатніх — італьянскія імёны. Італія ўшаноўвае памяць герояў Супраціўлення. Не вянучь кветкі на іх магілах. Яны ляжаць і ля саркафага савецкага матроса... Але ён жывы! Ён працуе ў горадзе Бярозаўскім на Урале.

СОНЦА яшчэ не ўзыйшло, і трава была мокрай ад расы. Аляксея ляжаў на спіне, з асалодай адчуваючы прахалоду вільгаці, якая пранікала скрозь тканіну сарочкі. А перад вачыма вельмі блізка віселі зоркі. Ясныя, паўднёвыя, вялізныя зоркі Італіі. Было зусім ціха.

І раптам ён пачуў гул артылерыйскай кананалы. Па шасэ праімчаўся нямецкі грузавік. Адзін... другі... Потым паказаліся фашысты. Не, не воінскія часткі, а нейкія хаатычныя, ахопленыя панікай групы. Грукач арудзійных залпаў з боку Фраскаці ўсё нарастаў. «Бягуць!» — зразумеў ён і, ужо нічога не баючыся, узняўся ва ўвесь рост. Ён яшчэ раз зірнуў на дарогу, паправіў аўтамат на грудзях і пайшоў праз лес — насустрач перамозе і свабодзе.

Ва ўсіх разе, так ён думаў у тую раніцу. І памыляўся. Што ж, ён многага не ведаў тады. Не ведаў, што ён расстраляны эсэсаўцамі ў Ардэатынскіх пячорах ля Апіевай дарогі. Не ведаў, што пахаваны з воінскім ушанаваннем і што хутка гіды будуць расказваць турыстам аб савецкім матросе, які загінуў за свабоду Італіі. І яшчэ не ведаў ён, крочачы па лясной дарозе, што на Фраскаці наступаюць амерыканцы...

АЛЯКСЕЙ Кубышкін служыў дызелістам на балтыйскім эсмінцы «Отважний». У пачатку вайны ён сышоў на бераг і змагаўся з фашыстамі ў брыгадзе марской пяхоты. Быў паранены на Пулкаўскіх вышынях, адляжаўся ў шпіталі, зноў стаў у строй. У баі на Волхаўскім напрамку яго кантузіла, засыпала зямлёй у акопе. Кубышкін трапіў у па-

лон. А дамоў, у Мцэнск, прыйшло маці паведамленне аб смерці.

Стаялі снежаньскія маразы, а іх везлі да канцэнтрацыйнага лагера пад Псковам на адкрытай чыгуначнай платформе, агароджанай калючым дротам. Цёплыя вагоны гэтага саставу ішлі са скрынкамі з-пад артылерыйскіх снарадаў. Палонныя грэлі адзін аднаго сваімі

целамі. З сямідзесяці чалавек да лагера даехалі пятнаццаць.

Крыху ачунаўшы, Аляксея ўцёк з лагера. Начама ён ішоў на ўсход, але ў апошні перадліній фронт вёсцы напароўся на нямецкі атрад. Аляксея збіраліся павесіць, потым вырашылі адправіць у Пскоў. А ён

чыя людзі наогул добра разумеюць адзін аднаго. Італьянцы працавалі побач з Кубышкіным. Прыглядаўся, а потым сталі размаўляць. І аднойчы ў барак, куды заганялі палонных пасля работы, перадалі запіску: «Апоўнач чакаем за агародам». Цябе правядуць да партызан».

Так балтыйскі марак Аляксея Кубышкін трапіў на ціхую вілу Тай, дзе астаяваўся рымскі штаб італьянскага Супраціўлення. Тут Аляксея упершыню пасля волхаўскай кантузіі пачуў Маскву, франтавыя зводкі, паведамленне аб перамозе на Волзе: у падпольшчыкаў быў радыёпрыёмнік. А праз некалькі дзён рускага на машыне з нумарным знакам і эмблемай Ватыкана пераправілі ў горы. Кубышкін зноў узяў у рукі зброю. І партызанскі атрад, якім кіраваў уцёкшы з палону савецкі афіцэр Анатоль Тарасенка, папоўніўся 35-м байцом. Нікога з трыццаці пяці не патрэбна было вучыць нянавісці...

ГЭТА адбылося пасля налёту на вялікі фашысцкі склад, які быў добра замаскіраваны і старанна ахоўваўся. Атрад Тарасенкі спаліў склад дашчэнту. Два дні партызаны горнымі дарогамі ўцякалі ад праследвання. На трэці наладзілі прывал непаладзена ад знаёмай вёскі, дзе бралі часам прадукты. Ім здавалася, што яны ўжо ў поўнай бяспецы. Але камандзір усё ж выставіў дзор.

Аляксея ляжаў у каменнях, нагрэтых паўдзённым сонцам, і глядзеў уніз. Туды, да вёскі, ішла звільстая, чужы прыкметна сцяжынка. Раптам ён пачуў шорак. Нехта карабкаўся па сцяжыне. Кубышкін ускінуў аўтамат і тут жа апусціў яго: з-за сіхлу паказалася тонкая фігурка. Ён пазнаў Марыю, дзяўчыну з ніжняй вёскі, якая часта насіла партызанам сыр, хлеб, віно. Убачыўшы Аляксея, Марыя загаварыла так хутка, што спачатку ён нічога не зразумеў.

— Фашысты... Вёска... Грошны...

Атрад сабраўся на нараду. З расказу Марыі стала ясна, што гітлераўцы вырашылі ў што б там ні стала пакончыць з партызанамі. Вакол пячор сцягнута кольца карнікаў. За кожную партызанскую галаву абяцана ўзнагарода. Калі партызаны заб'юць хоць аднаго немца, карнікі перастраляюць цэлую вёску, ад старых да дзяцей. Камандзір прыняў рашэнне.

— Апошні загад: разбіцца на маленькія групы па два-тры чалавекі і без сутыкненняў з немцамі прабіцца ў бок Рыма, — сказаў ён, закрываючы савет.

Італьянскія падпольшчыкі пераводзілі Кубышкіна з адной канспіратыўнай кватэры на іншую. Кватэра падпольшчыка камуніста Анджэла Галафасці. Сувязны з вілы Тай папярэдзіў Аляксея:

— Прыйдзе наш чалавек, таксама з палонных — англійскі афіцэр. Яму даручылі пераправіць цябе ў партызанскі атрад на поўнач...

Ён сапраўды прыйшоў і аказаўся вельмі гваркім, гэты «англійскі афіцэр». Прынёс з сабой віна, прапанаваў выпіць перад цяжкай дарогай. Усё паляваў Кубышкіна і Галафасці па плячы і прапапоўваў тосты.

Потым раптам сказаў:

— Час. Вы пасядзіце, я зараз прынясу адзенне, трэба пераправіцца.

Праз пятнаццаць мінут пачуўся ўмоўны стук у дзверы. Анджэла расчыніў іх — у грудзі ўперліся шэсць эсэсаўскіх аўтаматаў.

Аляксея кінуўся да «англійскага афіцэра». Але тут нешта з сілай стукнула яго па галаву.

НА допыт вадзілі кожным дзень. Турма, нібы ў насмешку, называлася гучня «Ра-

джына чэлі» —

Калі Кубышкін на чарговы допыт зноў не схаваўся ў Уваходзячы ў нуўся трымаццаць магаючы боль у

Незнаёмы гаў працягнуў Аляксей партысар: «Дзясць. Эксперыментнік». Кубышкін нуў галавой. Але паследавала эсэсавец ціха.

— Добры дзятанне з вілы Та

«Правал? Нячана? Адкуль пра вілу?» А што думкі я

Трэба ўзяць сгаупшттурмфюр глядзеў на яго ха працягваў:

— Я чэшскі загадана захаваной. З сёння будуць вадзіць кі да мяне. Будадсюль раб

збіты да паўсмер

Бадай, перакат ўрэшце тое, шсавец нічога н яго. Да таго фюрэр, мяркую даў аб партыза больш Кубышкін

пранікаючыся тага чалавека. думках называ чэх».

У тую сакаві бышкін прачну незвычайных г ся да акенца дзеў уніз. На шы раздзявал стролі ў два Заглушаючы ш дзей, пад скля жына чэлі» гр

род пастроены кін убачыў Гсей пазваў ся чуў. Талы Ку шарык з і нацэліўся і

КАСМІЧНЫЯ БЛІЗНЯТЫ ў ПАЛЁЦЕ

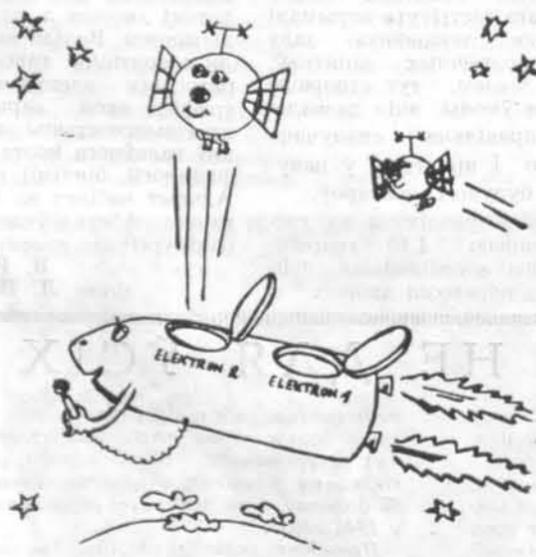
Даследаванне верхніх слаёў атмасферы і касмічнай прасторы з дапамогай навуковых касмічных станцый «Электрон-1» і «Электрон-2» паспяхова працягваецца. 18 лютага станцыя «Электрон-2» зноў увайшла ў зону радыёбачнасці з тэрыторыі Савецкага Саюза, і сеансы сувязі з ёю адноўлены.

К 18 гадзінам па маскоўскаму часу 11 лютага станцыя «Электрон-1» зрабіла 104 абароты вакол Зямлі, станцыя «Электрон-2» за гэты час зрабіла больш чым 13 абаротаў вакол Зямлі.

Радыёсувязь са станцыямі «Электрон-1» і «Электрон-2» і прыём з іх навуковай інфармацыі праводзяцца ў адпаведнасці з зададзенай праграмай.

Паводле даных тэлевымярэнняў, бартавая апаратура абедзвюх станцый функцыянуе нармальна, на борце станцый падтрымліваюцца зададзеныя тэмпература і ціск.

Запуск двух спадарожнікаў на розныя арбіты з адной ракеты-носьбіта выклікаў жывейшы інтарэс сусветнай грамадскасці.

Гаворыць ракета-носьбіт. Электрон-адзін і электрон-два выведзены на арбіту. Маці і дзеці адчуваюць сябе добра.

«Берлінер цайтунг». Берлін.

Выхоўваем дзяцей патрыётамі * Новы крок у камунізм

* Квітнее родная Беларусь * Чакаем нов

К. ІЛЬІНА

Бельгія

Я БАЧЫЛА ГЭТЫ ЖАХ

Дарагія сябры з Камітэта і «Голасу Радзімы!» Прачытаўшы ў газеце артыкул «Магілы не маўчаць», успомніла яшчэ адну брацкую магілу...

Ішла вайна. Мой горад Віцебск акупіравалі гітлераўцы. І да мяне ў дом прыйшлі яны аднойчы ноччу. Выгналі нас усіх з дому. І вось ідзем, куды вочы глядзяць: бацька, маці, браты і сястра з дзецьмі. Знайшлі пусты халодны пакой. Вецер у ім гуляў. У нас ні ежы, ні адзежы, ні дроў. Добрыя людзі адзін раз накармілі, а як далей быць? Вырашылі пайсці ў вёску. Ідзем. Я ўперадзе, астатнія трохі адсталі. Раптам перада мной адкрылася жудасная карціна: велізарная яма, напоўненая трупамі. Там іх сотні — жанчыны, дзеці, старыя, ваеннапалонныя. Кроў застыла ў жылах. Што зрабілі ненавісныя гітлераўцы!

Прайшло ўжо больш дваццаці год, але гэта страшэнная карціна стаіць перад мной. Вочы гэтых няшчасных замучаных людзей і зараз, здаецца, глядзяць на нас жывых, і просяць — не забудзьце...

Я бачыла беларускую моладзь, якую гналі ў Германію або расстрэльвалі, бачыла дзесяткі павешаных. Усё гэта зрабіла вайна. Я думаю, што кожны чалавек, які бачыў жахі вайны, зробіць усё, каб больш вайна не паўтарылася.

Е. НІКАЛАЕВ

Новая Зеландыя

ДЗЕЦІ БУДУЦЬ УДЗЯЧНЫ

Для тых, хто жыве далёка ад Радзімы, самым вострым і актуальным пытаннем з'яўляецца выхаванне дзяцей сумленнымі, працавітымі і, галоўнае, любячымі Айчыну сваіх бацькаў і маці. Вядома, гэта нялёгкае справа. Але трэба прызнаць, што магчыма для выхавання ў дзяцей любві да Радзімы ёсць, і хто гэтага хоча, той сваёй мэты дасягне.

Дзеці многіх суайчынікаў пабывалі на Радзіме і сваімі вачыма бачылі, як жывуць іх ровеснікі ў СССР. Яны з захапленнем расказваюць сябрам пра гэту цудоўную краіну. Часта пры паездцы ў СССР рэбяты адчуваюць няёмкасць ад таго, што яны не ведаюць

роднай мовы. Віна ў гэтым ляжыць на саміх бацьках. Як жа яны дапусцілі, што іх дзіця не ведае і двух слоў па-руску?

Дапамагаючы дзецям у вывучэнні мовы, мы выконваем свой абавязак перад Радзімай. Згадзіцеся, як бывае добра, калі ў сям'і гавораць і чытаюць кнігі на роднай мове, слухаюць радыёперадачы. Дзеці хутка палюбяць і з задавальненнем будуць вывучаць мову сваіх бацькоў.

Тут, у Новай Зеландыі, некаторыя нашы землякі стаяць пакуль у баку ад справы стварэння невялікіх школ для вывучэння роднай мовы. Многія дзеці носяць рускія прозвішчы, але не ведаюць ніводнага рускага слова. Неяк нават непрыемна робіцца, калі прыходзіш у такія сем'і.

Мне прыходзіцца самому даваць дзецям урокі рускай мовы. Скажу праўду, спачатку было цяжкавата, але цяпер усё ззаду. Зараз дзеці пішуць і чытаюць па-руску нядрэнна. Займаюцца яны штодзённа. Пасля заняткаў слухаюць рускую музыку. Усе прысялаемыя Радзімай кнігі і часопісы чытаем разам уголос. Лічу, што ўсе суайчыннікі, у якіх яшчэ жывае любіць да Радзімы, павінны перадаць яе сваім дзецям.

Т. ВАСІЛЬЕВА

ФРГ

СВЕТ УСХВАЛЯВАНЫ

Па радыё і газеце я сачыла за Пленумам ЦК КПСС, які праходзіў у Маскве ў снежні мінулага года. На ім вырашалася важнае пытанне — развіццё хіміі ў Савецкай краіне. Ленін гаварыў, што камунізм ёсць Савецкая ўлада плюс электрыфікацыя ўсёй краіны. Цяпер да ленинскага лозунга дастаўлены словы Хрушчоўа — плюс хімізацыя.

У кароткі тэрмін хімія дапаможа ўзняць савецкую сельскую гаспадарку, дасць магчымасць павялічыць выпуск тавараў народнага ўжытку. Зразумела, савецкім людзям прыйдзецца многа папрацаваць. А хто лепш за нашых людзей можа працаваць? Хімізацыя прамысловасці — гэта важны крок на шляху будаўніцтва камунізма.

Увесь заходні свет усхваляваны вялікімі справамі нашай Радзімы.

В. СЯРГЕЙЧЫК

Англія

ВЯЛІКАЕ ўРАЖАННЕ

Шаноўная рэдакцыя! Толькі зараз выбраў час, каб напісаць і па-

«Нябесная ка-
шкіна выклікалі
допыт, ён ведаў,
скажа ні слова,
ў кабінет, імк-
ца прама, пера-
у пабітым целе.
гауптштурмфюрэр
ляксею адкрыты
«Дзіўная ветлі-
ментуе, нягод-
кін адмоўна кіў-
Але ўдару ў твар
да. Замест гэтага
сказаў па-руску:
дзень! Табе прыві-
Тай!

Няўжо ўсё скон-
гестапа ведае
Аляксея адчуў,
яго блытаюцца.
свабе ў рукі. А
юрэр спакойна
і таксама ці-
кі камуніст, мне
аваць цябе любой
няшчэга дня цябе
на допыт толь-
будзеш выходзіць
абі выгляд, што
смерці...

аканала Аляксея
што дзіўны эсе-
не выпытваў у
го ж гауптштурм-
уючы па ўсім, ве-
язанскім падполлі
кіна. І паступова,
і давер'ем да гэ-
а, Аляксея стаў у
дзвях яго «свой

кавіцкую ноч Ку-
ніўся ў турме ад
тукаў. Дацягнуў-
да камеры, пагля-
На турэмным пла-
валі да пояса і
ва рады вязняў,
шум і крыкі лю-
кляпеннямі «Рэд-
грымеў арган. Ся-
ны ўзізе Кубыш-
Галафаті. Аляк-
сябра, той не па-
Кубышкін скатаў
глебнага мякшчу,
кінуў. Анджэ-

ла ўзняў галаву, пазнаў
Аляксея, махнуў рукой. По-
тым зрабіў жэст, быццам на-
жаў курок вінтоўкі, «На рас-
стрэл выводзяць» — здага-
даўся Кубышкін. У гэты час
дзверы камеры расчыніліся.
На парозе стаяў «свой чэх» з
парабелумам у руках. Яны
ішлі па доўгіх калідорах, а
«турэмны тэлеграф» перадаў:
«Рускага павялі!» І з усіх ка-
мер, міма якіх праходзілі гэ-
тыя двое — чалавек у турэм-
ным адзенні, а ззаду эсэсавец
з пісталетам — неслася: «Бы-
вай, рускі! Мы не забудзем
цябе!»

Калі спусціліся ўніз, чэх не
павярнуў да выхаду, а пака-
заў на крутую лесвіцу, якая
вяла ў пакінуты падвальныя
памышканні турмы. Потым ён
упіхнуў Аляксея ў нейкую
цёмную, сырую камеру і знік.
Кубышкін не ведаў, колькі ча-
су прайшло паміж гэтым мо-
мантам і другім з'яўленнем
чэха. Можна, некалькі вельмі
доўгіх гаўдзі, а можа, некаль-
кі зусім короткіх сутак...

Двое выйшлі на турэмны
двор. Была ноч. Чэх сеў за
руль машыны, кінуў Аляксею
на сядзенне ззаду, нешта ад-
рывіста сказаў вартавым, і
цяжкія вароты «Нябеснай ка-
ралевы» расчыніліся перад
аўтамабілем...

ДОУГІМ і цяжкім быў
Дшлях да свабоды. І вось
Аляксея ляжыць на спіне і
глядзіць на зоркі. У яго зноў
ёсць усё неабходнае: аўтамат
і крыху ежы. І тут пачулася
кананада з боку Фраскаці...

Аляксея ўбег у гарадок, ка-
лі на вуліцах грамыхалі аме-
рыканскія танкі.

— Перамогі! Я рускі! Ма-
трос! — крычаў ён, і слёзы
цяклі па твары. Адзін з тан-
каў спыніўся, з люка асцяро-
жна вылез чалавек у зелянко-
вага колеру куртцы з пагон-
чыкамі. Аляксея кінуўся да
танкіста.

— Рашэн? — ерапытаў аме-
рыканец і раптам сарваў з

Кубышкіна аўтамат. Размах-
нуўшыся, ён ударыў аўтамат
аб гусеніцу сваёй машыны і
адкінуў у бок папсаваную
зброю.

4 ЧЭРВЕНЯ 1944 года, у
дзень вызвалення Рыма,
удзельнікі Супраціўлення са-
браліся на віле Тай. Над імі
развіваліся сцягі: італьянскі і
савецкі. Аляксея сярод сабраў-
шыхся не было. Не знайшлі
яго і сярод вязняў, выпушча-
ных з турмаў. Нехта рас-
казаў, як у сакавіцкую ноч ма-
рака павялі на расстрэл з ка-
меры «Рэджына чэлі». Што ж,
усё было ясна: па загаду га-
лоўнакамандуючага нямецкі-
мі войскамі ў Італіі фельд-
маршала Кессельбінга немцы
расстралілі той ноччу ў Ар-
дойтынскіх пячорах 335 залож-
нікаў.

Усе, хто сабраўся ў штабе
Супраціўлення, выйшлі на ву-
ліцу і моўчы разрадзілі ў не-
ба пісталеты і карабіны. Гэта
быў салют у памяць загінуў-
шых. Так ужо другі раз быў
пахаваны ў сэрцах блізкіх
балтыйскі марак Аляксея Ку-
бышкін. А ў гэты час амеры-
канскі дэсантны карабель, пе-
ратвораны ў плавучы лагер,
вёз яго з Неапалі ў Порт-
Саід, у килонію «перамешча-
ных асоб».

Калі савецкія прадстаўнікі
адшукалі, урэшце, гэтага ча-
лавека, яны не ведалі, верыць
вачам ці не: мужчына год пя-
цідзесяці на выгляд гаварыў,
што яму дваццаць пяць...

Аляксея Афанасьевіч Ку-
бышкін жыве ў невялікім га-
радку Бярозаўскім, што пад
Свярдлоўскам, працуе бур-
рыльчыкам на кар'еры заво-
да жалезабетонных канструк-
цый. У яго вялікая сям'я:
жонка і пяцера дзяцей.

У доме № 13 па вуліцы Бе-
тоншычкаў я сустраў чалаве-
ка, які не сумняваўся ў тым,
што прыйдзе рана перамогі.
Яна прыйшла для яго са спаз-
неннем, але прыйшла!

Так бывае кожны год. Прывуць да нас у
гоці землякі з-за мяжы, пабудуць на Радзіме
тыдзень-два, а потым развітвацца цяжка. Яны
прыходзяць да нас у рэдакцыю, завязваюцца
з людзьмі шчырая дружба. Яна захоўваецца і
пасля таго, як нашы суайчыннікі вяртаюцца
да сябе. Па-ранейшаму цяжкі іх жыццё, але тое
радаснае, з чым сустраліся яны на Бацькаў-
шчыне, сагравае кожны дзень іх знаходжання
на чужыне.

Так атрымалася і летась. Дзеці землякоў з
Англіі, Бельгіі, ФРГ цэлы месяц правялі ў
піянерскім лагery «Крыжоўка» пад Мінскам.
Яны добра адпачылі, загарэлі, паздаравалі,
цікава і весела правялі час, моцна пасябрава-
лі з беларускімі рэбятамі.

Сяброўскія адносіны ўстанавіліся ў работ-
ніцкай рэдакцыі і з кіраўнікамі дзіцячых груп—
Нілай Бавуа, Аннай Палукаравай і Наталляй
Апель. Яны пішуць нам пісьмы, раскажваюць
аб сабе, аб сваіх дзеях, аб іх школьных
поспехах.

Н. Апель, напрыклад, дзякуе за ўвагу і
клопаты, якімі былі акружаны дзеці землякоў
на Радзіме іх бацькоў. Яна таксама дзякуе
за цёплыя словы, напісаныя пра яе ў нашай

ЦЁПЛЫЯ СЛОВЫ

газете, просіць прыслаць фатаграфіі яе сына
Фелікса, зробленыя ў піянерскім лагery. Ей,
як і многім іншым землякам, хацелася б зноў
пабачыць родны край. Яна піша: «Навін асаб-
лівых няма. Толькі туза па родных мясцінах
проста заядае. Усё думаю, як там зімой пад
Мінскам. Напэўна, цудоўна!».

А зусім нядаўна прыйшло пісьмо з Лондана
ад Нілы Бавуа.

«Дзякую вам за кнігі і календары, — піша
яна. — Кніжкі перадам беларускім сябрам.
Дзіцячыя кнігі раздам дзецям. Спадзяюся, што
яны самі напішуць пра свае ўражанні аб іх.
Усе нашы кнігі цудоўныя. Жаклін дзякуе вам
за пісьмо. Яна ў мяне малайчына. У школьны
часопіс напісала артыкул аб знаходжанні ў
Савецкім Саюзе. Я вельмі рада за яе. Сваю
маленькую працу яна прысвяціла дружбе з
савецкімі піянерамі».

Ніжэй мы змяшчаем артыкул Жаклін
Бавуа на англійскай і беларускай мовах.

A visit to Russia, August, 1963

This summer, I visited Russia with my mother and five English children, three boys and two girls. We went by boat to the Hook of Holland, then by train to East Berlin, where we were met by Russian officials from the Society for Cultural Relations with the U.S.S.R. We stayed in Berlin for the day, before continuing our journey that evening.

Eventually we reached our destination, the town of Minsk. We were met at the station by the Director of the Pioneer Camp in which we were to spend a month's holiday. Pioneers are something like our Girl Guides and Boy Scouts, and for a very small sum boys and girls can stay as long as three months at one of

these camps. When we arrived, we were met by all the children then in camp and presented with huge bunches of flowers. The camp was surrounded by pine forests and silver birches. Its setting really was lovely.

Next morning, we were awakened by a rather loud blast on a trumpet, whereupon one of the girls said we must all put on our trousers. We enjoyed ten minutes physical exercise after which we made our beds and prepared for breakfast. Breakfast over, we went into the forest and picked berries. These were like blackcurrants and grew on little plants, literally in their thousands. The smell of berries and pine needles was most tantalizing.

We had the time of our lives with these Russian Pioneers. They took us swimming in a beautifully warm lake and gave us rides galore in a motor-boat. In a sports day event they organised I was awarded a certificate for winning the girls' race. We went on a ramble and cooked our own dinner. We also visited a collective farm, where the houses had been newly built; on this particular farm there were seven combine harvesters, twenty-three tractors, lorries, a shining white dairy and a piggery. Several dozen ducks swam on the duck-pond. We picked peas in the fields, and for as far as we could see there were wide, golden corn-fields, fields of sugar-beet and grazing meadows.

About a week after we had arrived, we were made Honorary Pioneers and presented with red silk scarves which we had to wear during the day and when we went on excursions. One excursion was to a new camping site which had not long been built on. Catering for 3,000 campers, it has a large restaurant, library, souvenir shop, a kitchen where campers

can cook for themselves, modern wash and shower rooms, and a playing-field where much volley-ball is played. The place where you camp is partitioned by hedges and each section has room for three or four tents; there are also smaller sections for only one tent and a car. The camp has room for 1,000 cars.

We visited a museum in Minsk, with war relics on show, and pictures of war heroes and heroines. There was also a record of the progress the Russians had made since World War II; and we saw their records of power-stations constructed, and of the materials produced. We ourselves made sure always that we had plenty of their truly delicious ice-cream.

I celebrated my birthday while I was there. The cook baked a large cake for me, and the boys and girls sent me cards. They also organised a dance, inviting some of the girls and boys from a neighbouring camp. Many came in fancy dress and received prizes; and the dance didn't end until 12.30.

Time passed so quickly; and how sorry we were to leave! We were each given an album of photographs, a book and a small present. A Russian writer I met gave me a book and autographed it. All the boys and girls came to see us off at the station, and we all, English and Russian, did our fair share of crying! These Pioneers had been some of the kindest people I have ever met, extremely polite and hospitable. I found the boys and girls eager to learn as much about our country as possible. All who one day have, as I have had, an opportunity to visit Russia will, I'm sure, thoroughly enjoy themselves.

Jacqueline Beauvois

Не забудзем ахвяры вайны вершаў Ларысы Геніюш

дзякаваць вам за газету і брашуры, якія атрымліваю рэгулярна і чытаю з цікавасцю. З вялікай прыемнасцю чытаюць газету і мае сябры. У Англіі ёсць значная колькасць беларусаў. Некаторыя жывуць у Лондане, іншыя ў Брандфордзе, Манчэстэры і іншых гарадах. Час ад часу мы сустракаем, абмяркоўваем падзеі на Радзіме, дзелімся думкамі. Такія сустрэчы дапамагаюць нам быць бліжэй да Радзімы. Вялікае ўржанне на мясцовых беларусаў зрабілі вершы Ларысы Геніюш, якія надрукаваны ў газете «Голас Радзімы». Вершы добрыя, змястоўныя, але галюнае не гэта, а сам факт, што Геніюш можа друкавацца і друкуецца, як і ўсе беларускія пісьменнікі. Ніхто ёй не робіць ніякіх перашкод, як тут у нас некаторыя кажуць.

Спадзяёмся, што гэта не першая ластаўка Ларысы Геніюш у друку і чакаем яе новых вершаў.

Яшчэ раз дзякую за вашы клопаты.

Муж і жонка
ЛІХОТА
Францыя

МЫ ВЕДАЕМ ПРАЎДУ

На Радзіме мы былі цэлы месяц, летам мінулага года. Адпачывалі ў бацькоў, родзічаў і знаёмых. Там мы бачылі шмат цудоўнага, дарагога сэрцу. Перад нашымі вачыма была родная Беларусь з яе блакітнымі рэкамі, цяністымі дубровамі, бяскрайнімі палямі і вельмі гасціннымі людзьмі.

Акрамя таго, паездка дала нам шмат уражанняў і ведаў аб савецкай рэчаіснасці. Цяпер мы ва ўсеўзбраенні можам даць адпор паклёпнікам і людзям, якія варожна ставяцца да Савецкага Саюза. Мы будзем усім раскажваць, што бачылі сваімі вачыма. Мы раскажам праўду аб нашай Радзіме.

Мы спадзяёмся, што агульнымі намаганнямі ўсіх народаў, усіх людзей добрай волі ўдасца адстаяць мір, за які змагаецца савецкі народ.

Візіт у Расію, жнівень, 1963

Летам я пабывала ў Савецкім Саюзе з мамай і пяціцю англійскімі рэбятамі — хлопчыкамі і дзяўчынкамі. Спачатку мы параходам паплылі ў галандскі порт Гук, потым поездам паехалі ва Усходні Берлін, дзе нас сустралі работнікі Таварыства дружбы і культурных сувязей з СССР. Перад тым, як ехаць далей, мы дзень правялі ў Берліне. Нарэшце, прыйшлі ў Мінск — мату нашага падарожжа. На пероне нас сустраў дырэктар піянерскага лагера, дзе мы збіраліся правесці месяц сваіх канікул. Савецкія піянеры падобныя на рэбят з нашых маладзёжных арганізацый. За невялікую плату савецкія хлопчыкі і дзяўчынкі могуць усё лета правесці ў піянерскім лагery.

Калі мы прыехалі на месца, нас сустракалі ўсе дзеці з вялікімі букетамі кветак. Лагery знаходзіўся ў сасновым бары, але сярод елак і соснаў часта траплялася і сярэбрыстая бяроза. Наступнай раніцай нас

разбудзілі гукі трубы. Піянерважатая сказала, што мы павінны надзець спартыўную форму і ісці на ранішнюю зарадку, якая, дарэчы, нам вельмі спадабалася. Потым мы прыбралі свае ложкі і пайшлі снедаць. Пасля снедання накіраваліся ў лес збіраць ягады. Ягады, якія мы збіралі, называліся чарніцамі і вельмі нагадвалі чорныя парэчкі, толькі раслі яны на нізенькіх кустках і было іх вельмі многа — літаральна тысячы. Пах хвойнага лесу прыемна апяняў, кружыў галаву.

Мы цудоўна праводзілі час з беларускімі піянерамі. Яны вадзілі нас плаваць у прыгожае цёплае возера, мы каталіся на матэрнай лодцы. У дні спартыўных спаборніцтваў, якія праводзіліся ў лагery, я нават атрымала граматы за перамогу ў забегу дзяўчынак. Разам з беларускімі піянерамі мы наладзілі пікнік, самі гатавалі сабе абед.

Звазілі нас і ў калгас. У ім пабудавана многа новых дамоў, працуюць сем уборачных камбайнаў, 23 трактары, грузавікі, ёсць малочны завод, свінаферма. Некалькі тузінаў качак плавала ў сажалцы. На полі мы збіралі гарох, а ўдалечыні аж да гарызонта былі відаць залатыя масівы кукурузы, пасевы цукровых буракоў, пашы.

Праз тыдзень па нашым прыездзе нас выбралі ганаровымі піянерамі і мы атрымалі чырвоныя шаўковыя гальштукі. Іх мы наслілі кож-

Былі арганізаваны танцы, на якія запрасілі рэбят з суседняга лагера. Многія прыйшлі ў маскарэдных касцюмах, танцы скончыліся толькі ў 12 гадзін ночы.

Час праяцеў вельмі хутка, адзяджаць нам было шкада. На ўспамін мы атрымалі альбомы з фатаграфіямі, кніжкі і многа падарункаў. Рускі пісьменнік, якога я сустраў, падараваў мне сваю кніжку з аўтаграфам.

Многа хлопчыкаў і дзяўчынак прыйшлі на вакзал праводзіць нас. Пры развітванні плакалі беларусы і англічане.

Піянеры такі добры народ, яны на рэдкасць ветлівыя, гасцінныя. Хлопчыкі і дзяўчынкі імкнуліся як мага больш даведацца аб нашай краіне. У сваю чаргу я ўпэўнена, што ўсе, хто будзе мець магчымасць наведаць Савецкі Саюз, будуць аб ім такой жа добрай думкі, як і мы.

Жаклін БАВУА.

Англія.

Больш 20 самадзейных артыстаў — танцо-раў, спевакоў і музыкантаў — аб'ядноўвае эстрадны ансамбль «Юнацтва», створаны нядаўна пры Гродзенскім палацы культуры тэкстыльшчыкаў. На здымку: удзельнікі ансамбля «Юнацтва».

Фота А. Перехода.

Вано МУРАДЭЛІ,
народны артыст РСФСР

Дастойна высокай ацэнкі

Святочным канцэртам закончыліся гастролі Беларускага дзяржаўнага ордэна Леніна Вялікага тэатра оперы і балета ў Крамлёўскім Палацы з'ездаў.

Задушэўная і праніклёная беларуская песня і музыка, радасныя ўсмешкі прыгожа танцуючых дзяўчат і юнакоў, кожнае выступленне гасцей сталіцы нібы пераносілі слухачоў на квітнеючую зямлю Беларусі, да працавітых людзей братняй рэспублікі.

З сапраўднай удзячнасцю звяртаешся да беларускага народа-працаўніка, які да такіх вышніх узняў сваю самабытную нацыянальную культуру. Жыццесцярджальнае мастацтва беларускага народа знаходзіць дарогу да сэрца чалавека, выяўляе пераможны дух народа, уключае яго самаадданасць у барацьбе з ворагамі ў фуровыя гады Вялікай Айчыннай вайны, працоўную доблесць, нябачаны размах яго стваральнай працы, свяшчэннае пачуццё дружбы народаў.

Канцэрт, які адбыўся 10 лютага, быў красачным аглядам талентаў. Мастацкі кіраўнік Дзяржаўнай акадэмічнай харавой капэлы БССР Р. Шырма — нястомны прапагандыст творчасці савецкіх кампазітараў. Цудоўным майстэрствам і творчым натхненнем было адзначана выступленне капэлы, якой ён кіруе і якая па праву займае дастойнае месца сярод лепшых харавых калектываў краіны.

Радасным святлом маладосці і антымізму прасякнута выступленне Дзяржаўнага ансамбля танца БССР (мастацкі кіраўнік А. Апанасенка). Смела раскоўваючы этнаграфічныя рамкі, ансамбль выходзіць на шырокі шлях мастацкага ўзаемаўзбагачэння, у яго выкананні нацыянальныя элементы беларускага народнага танца зліваюцца з сучасным жыццёвым зместам.

Колькі душы і цеплыні ў мяккім і задушэўным спеважаночай групы Дзяржаўнага народнага хору БССР, якой кіруе цудоўны знаўца беларускай народнай песні Г. Цітовіч! Чысты дзявочы голас салісткі М. Арловой і галасы яе юных сябровак напамінілі перадвечорнія гадзіны на калгасным палывым стане, калі празрыстае паветра нібы напоўнена ціхім спевам прыроды, якая рыхтуецца да сну.

Творы савецкіх кампазітараў Д. Кабалеўскага, Г. Крэйтнера, Д. Камінскага, В. Алоўнікава, Ю. Семьянікі, Н. Конышына і Н. Сакалоўскага дастойна прагучалі побач з творамі Чайкоўскага, Бізе, Вердзі, Іагана Штрауса. Беларускае вакальнае мастацтва было дастойна прадстаўлена вельмі моцнай групай майстроў гэтага жанру. Гэта артысты: Т. Ніжнікава, Н. Ткачэнка, З. Бабій, І. Сарокін, В. Чарнабаеў, А. Саўчанка, В. Гур'еў і М. Пушкароў.

(Заканчэнне на 7-й стар.)

ГОРКІ ХЛЕБ

Цяжка зарабляць на хлеб хлуснёю, ой, як цяжка!

Прачынаецца нацыяналіст у мабляваным пакойчыку і перш-наперш думае: «А дзе ж сёння перахапіць некалькі сярэбранікаў? І пачынае поркацца ў выдадзеных на Беларусі газетах, часопісах, кнігах, вышукваць, як да чаго прычапіцца, як і што збрахаць. Нічога не радуе яго: ні наведманні аб пуску новых заводаў, ні аб прэм'ерах у тэатрах...

Не прыдумаўшы нічога новага, выягвае паклёпны зашмальцованую паперку-параднік з пералікам ліпавых тэм, накітавалі «Пагроза камунізму», «Нацыянальны ўціск у СССР», «Землетрасенне ў Бабруйску», і садзіцца за стол.

— Сёння снедаць не будзем... У мяне пільная справа, — кідае ён жонцы. — От, можа б лепш памагла... Ва ўсіх жонкі як жонкі, толькі ты ў мяне недарэка. Вось у Франца Кушала, гэтага вісельніка, жонка! Залатыя яечкі нясе. «Зацёмкі» вершамі піша — і грошы ў хату... Бяры вось гэтыя савецкія газеты, паглядзі, пашукай. Што, праўду пісаць? За праўду тут гроша ломанага не дадуць. Праўду кажучы, не даў бог бабе розуму. Трэба пабольш хлусні. Ну, дык туй, што ты адшукала!...

— На беларускай мове выдаюцца шматлікія газеты, часопісы «Польмя», «Беларусь», «Вожык», «Бярозка», «Вясёлка», «Маладосць».

— Гм... Я ўжо раней пі-

саў, што беларускай мовы ў Беларусі няма. Толькі наша кагорта вызвольных змагаючых змагаецца за яе чысціню. Ах, божа ж мой, ды пашукай там што-небудзь іншае!

— «У Мінску працуюць выдавецтвы «Беларусь», «Народная асвета», «Навука і тэхніка», «Ураджай», «Вышэйшая школа»...

— Не, не... Мы адмаўлялі ўжо гэта і не аднойчы. Давай далей...

— «Толькі адно выдавецтва «Беларусь» выдае амаль кожны дзень па кнізе, не лічачы розных брашур, альбомаў, плакатаў, паштовак...»

— Быў ужо і на гэту тэму артыкул. Толькі назвы не памятаю. Аб тым, што на Беларусі ніводнай кнігі днём з агнём не знойдзеш. Розуму ў цябе няма... Ну, ну, не

Любяць і цэняць беларускую кнігу навучэнцы Мінскага індустрыяльнага тэхнікума. Янка Купала — любімы паэт студэнткі Алы Апановіч. На здымку: Ала Апановіч.

Фота Ул. Кітаса.

крыўдуй, паглядзі там яшчэ чаго...

— «Традыцыйнымі сталі Тыдзень кнігі, Дзень паэзіі. Наладжваюцца літаратурныя канферэнцыі, дыспуты, кніжныя выстаўкі. У калгасах і на прадпрыемствах арганізаваны народныя кніжныя магазіны, у якіх можна набыць ці заказаць любую кнігу»...

— Божа ты мой! Што гэта! Ці не па душы табе камуністычная прапаганда? Давай далей!

— «Да паслуг насельніцтва рэспубліканскія і абласныя, раённыя і дзяржаўныя, гарадскія і сельскія, калгасныя і заводскія бібліятэкі».

— Пачакай, дай перадынуць. Хопіць з мяне. Я чалавек свабоднай прафесіі. Што хачу — тое і пішу. Вазьму вось і напішу, што беларусы, калі ён жыве ў якой-небудзь іншай савецкай рэспубліцы ці за мяжой, немагчыма атрымаць кнігу на роднай мове... Што? Логікі няма? Пісалі, што беларускай кнігі наогул няма? Не жаночага розуму справа... Што там знайшла?

— «Беларускае аддзяленне «Міжнароднай кнігі» мае сувязі з 53 замежнымі краінамі. Кожны суайчыннік за мяжой можа выпісаць дэраз яе пасрэдняга кнігі, выдадзеныя ў БССР».

— Га, адкрыла Амерыку! Я і сам ведаю, адкуль у мяне савецкія газеты і часопісы. Наш вызвольны інстытут сам карыстаецца паслугамі «Міжнароднай кнігі». Толькі вось грошай не хапае, па аднаму экзэмпляру выпісваем, дык то не ўсе кнігі... Што? Хто купіць маю хлусню? Не турбуйся, знойдуцца дурні. От, каб крышку гарэлкі, дык і фантазія разыгралася б, размах быў бы... Эх, хочаш не хочаш, але і без гарэлкі хлусіць прыйдзеца...

І напісаў чарговую «зацёмку».

Мабыць, гэтая пісаніна хутка ўбачыць свет.

Т. СВЯТКОЎСКАЯ.

ГОСЦІ ФРАНЦЫІ

Намеснік Старшыні Савета Міністраў СССР К. Н. Руднеў і суправаджаючыя яго асобы, якія знаходзяцца ў Францыі, вярнуліся ў Парыж з паездкі па краіне, у час якой яны наведвалі Ліён, Грэнобль, Марсель, Ніццу і іншыя гарады. К. Н. Руднеў быў прыняты прэм'ер-міністрам Францыі Ж. Пампіду і меў з ім гутарку. На гутарцы, якая праходзіла ў абстаноўцы ўзаемаразумення, прысутнічаў пасол СССР у Францыі С. А. Вінаградаў.

Увойдуць у каталог «Міжнародная кніга»

У каталог «Міжнароднай кнігі» 1964 года ўключаны кнігі выдавецтваў БССР — «Беларусь», «Навука і тэхніка», «Народная асвета», «Вышэйшая школа» і «Ураджай». У ім шырока прадстаўлены грамадска-палітычная, сацыяльна-эканамічная, мастацкая, дзяржаўная, сельскагаспадарчая і навуковая літаратура.

Звяртае ўвагу кніга У. Раманюскага «Саўдзельнікі ў злачынствах», у якой на багатым дакументальным матэрыяле паказваюцца злачынствы беларускіх буржуазных нацыяналістаў у гады Вялікай Айчыннай вайны і іх лакейскае роля на службе ў імперыялістаў у цяперашні час.

У 1964 годзе будзе завершана выданне X,

XI і XII тамоў збору твораў Якуба Коласа. У іх увойдуць п'есы «Забастоўшчыкі», «У пущах Палесся», «Вайна вайне», «На шляхах волі», публіцыстычныя артыкулы. Убачыць свет і збор твораў Аркадзя Куляшова.

Прыцягне ўвагу чытача новы раман Янкі Брыля «Птушкі і гнёзды», у якім расказваецца аб дзяцінстве і юнацтве пакалення нашых сучаснікаў, якое прайшло праз агонь вайны, абараняла Радзіму ў партызанскіх атрадах, пазнала горыч гітлераўскіх канцэнтрацыйных лагераў.

Сярод новых праявітых твораў — «Свая аповесць» Янкі Скрыгана, раманы «Засцепаў Малінаўка» Аркадзя Чарнышэвіча і

«Сэрца на далоні» Івана Шамякіна, аповесць «Бульба» Івана Навуменкі і іншыя.

У каталогу багата прадстаўлена і беларуская паэзія. У 1964 годзе будуць выдадзены зборнік вершаў Максіма Танка, «Чатыры кантыненты» Пімена Панчанкі, «Поўдзень высокі» Антона Бялевіча, «Адрас любові» Анатоля Вялюгіна, «Асенняя песня» Алеся Бацькіна, «Наднёманскія зарніцы» Дануты Бічэль, выбраныя вершы і паэмы Кастуся Кірэнкі і Міхася Калачынскага.

Праз «Міжнародную кнігу» можна заказаць і цікавыя кнігі для дзяцей — «Прыгоды дзедка Міхеда» Анатоля Астэрэйкі, «Чарнічка» Артура Вольскага, «Хлопцы з другога корпуса»

Уладзіслава Нядзведскага, «Зялёны капверт» Макара Паслядовіча, а для самых маленькіх — кніжкі «Глюша — Іванаў сын», «Сыноч-з-кулачок», зборнікі вершаў «Дударык» Вітала Віткі, «Мілавіца» Уладзіміра Дубоўкі і іншыя.

Вялікі раздзел у каталогу складаюць падручнікі выдавецтва «Народная асвета». Вось толькі некаторыя з іх — «Падручнік беларускай мовы» М. Жыркевіча, «Беларуская мова» М. Яўневіча і В. Андрэенкі, «Беларуская літаратура» В. Барысенкі і В. Івашына, «Беларуская савецкая літаратура» Ю. Пішыркова і Н. Перкіна, «Гісторыя БССР» Л. Абецэдарскага, «Географія БССР» В.

Жучкевіча і А. Якушкі і шмат іншых.

Уяўляюць цікавасць кнігі па літаратурнаму і мовазнаўству — «Гісторыя беларускай савецкай літаратуры», т. I, «Тарас Шаўчэнка і беларуская літаратура», «Беларуская камедыя (ля вытокаў жанру)» Я. Усікава, «Эцюды аб беларускай прозе» Ф. Куляшова, «Падарожжа па часе» М. Лужаніна, «Наша родная мова» А. Крывіцкага.

Усе гэтыя кнігі і шмат іншых, якія будуць выдадзены беларускімі выдавецтвамі ў 1964 годзе, кожны суайчыннік можа выпісаць праз аддзяленні «Міжнароднай кнігі» за мяжой.

Т. САБАЛЕНКА, супрацоўнік выдавецтва «Беларусь».

ПРАБЛЕМА ПРАБЛЕМ ЧАЛАВЕЦТВА

складаных пытаннях магчымы, дасягаемы!

Але гэта не ўсё: акрамя больш спыральнай міжнароднай абстаноўкі, ёсць і другі фактар, які стымулюе прагрэс у перагаворах. Размова ідзе аб новых савецкіх прапановах, што ў значнай ступені аблягаюць дадзеныя пагадненні аб усеагульным і поўным разбраенні.

Два тыдні, якія прайшлі з моманту аднаўлення работы Камітэта па разбраенню, не вельмі вялікі тэрмін для органа, які засядае ўжо больш чым паўтара года. Аднак некаторыя вывады зрабіць усё ж можна. Першае, што кідаецца ў вочы, — гэта аптымізм членаў Камітэта 18-ці. Аптымізмам былі прасякнуты напярэдадні аднаўлення перагавораў выказванні сусветнай прэсы. Нейкімі новымі — у добрым сэнсе — былі, па словах «старажылаў» канферэнцыі, заявы і нават выразы твараў кіраўнікоў дэлегацый у момант іх прыбыцця ў жэнеўскі аэрапорт.

Мінулы год даў для гэтага дастаткова падстаў: Маскоўскі дагавор аб частковай забароне ядзерных выпрабаванняў, дагавор аб нявыпадзе ў космас аб'ектаў з атамнай зброяй, скарачэнне ваеннага бюджэту ў СССР і ЗША...

Цяпер жыццём даказана, што пагадненні паміж вялікімі дзяржавамі, паміж Уходам і Захадам па даволі

Успомнім нядаўняе мінулае: СССР прапанаваў пайсці на поўную ліквідацыю ўсіх сродкаў дастаўкі ядзернай зброі ўжо на першым этапе разбраення. Захад адмовіўся, заявіўшы, што ён нібы не будзе адчуваць сябе ў бяспецы... СССР прапанаваў ідэю «ракетна-ядзернага парасончыка», гэта значыць прапанаваў захаваць строга абмежаваную колькасць ракет пэўных тыпаў у СССР і ЗША (на іх тэрыторыях) да канца другога этапу разбраення. І Захад зноў заявіў, што не будзе лічыць сябе ў бяспецы... Імкнучыся ачысціць шляхі да ўсеагульнага і поўнага разбраення, Савецкі ўрад у мінулым годзе зрабіў новы крок, прапанаваў захаваць некаторую колькасць ядзерных ракет, гэты «парасончык», да канца трэцяга этапу разбраення.

Як могуць цяпер запрэчыць заходнія дзяржавы, якія аргументы могуць яны высунуць, калі савецкая прапанова ліквідуе ўсе іх сумненні і апасенні — сапраўдныя і надуманыя?

У Жэневе многага чакалі ад выступлення дэлегата ЗША Фостэра. Яшчэ на аэрадроме ён сказаў журналістам, што прывёз новыя прапановы Вашынгтона. І калі адзін з карэспандэнтаў недаверліва перапытаў, ці сапраўды гэта новыя прапановы, Фостэр адказаў: «Так». Новыя прапановы ЗША, калі яны яшчэ знаходзіліся ў партфелі Фостэра, былі шырока разрэкламаваны ў заходняй прэсе. Але ўжо 22 студзеня, на другі дзень пасля выступлення амерыканскага дэлегата, тыя ж газеты пачалі выказаць сумненні.

Галоўнай падзеяй гэтых дзён з'явіўся, безумоўна, мемарандум Савецкага ўрада аб мерах, накіраваных на паслабленне гонкі ўзбраенняў і змякчэнне міжнароднай непружанасці. У заходніх колах адзначаюць, што савецкі мемарандум адказвае на два пункты паслання прэзідэнта Джонсана ад 21 студзеня, якія датычацца стварэння назіральных пастоў і папярэджання далейшага распаўсюджвання ядзернай зброі.

Адрозна пасады членаў савецкай дэлегацыі акружылі прадстаўнікі іншых краін, журналісты і пачаліся пытанні, пачалося «кулуарнае» абмеркаванне новай ініцыятывы Савецкага ўрада. Па просьбе прадстаўнікоў прэсы Царапкін наладзіў прэс-канферэнцыю, на якой прысутнічала каля ста карэспандэнтаў.

«Рускія жадаюць зрабіць усё для аздаравлення міжнароднай абстаноўкі. — сказаў карэспандэнт адной уплыво-

вай лонданскай газеты. — Я англічанін, але павінен прызнаць, што наша дэлегацыя яшчэ не прадставіла ніводнай прапановы, якая магла б параўнацца з савецкімі па шырыні ахопу».

Пакуль дыпламаты абмяркоўваюць або абдумваюць прапановы, якія прывядуць да станоўчага рашэння важнейшай праблемы сучаснасці, сябры міру актыўна ўмешваюцца ў барацьбу за разбраенне. У поўдзень 27 студзеня з Лондана прыляцелі чатыры чалавекі — трое мужчын і адна жанчына. Яны прывезлі ў Жэневу на дзёно, волю, наказ шматмільённага руху прыхільнікаў міру: пісьмо Міру Джона Бернала і «Заклік да дзеянняў» варшаўскай сесіі УСМ.

З індыйскага горада Удайпура тэлеграф прыносіць у Жэневу весткі з 12-й Пагу-

ошскай канферэнцыі вучоных за разбраенне і міжнародную бяспеку. Юрыдычнай казуістыцы дыпламатаў вучоныя супрацьпастаўляюць няўмольную логіку і пераканаўчыя аргументы, якія абгрунтоўваюць неабходнасць і даказваюць ажыццявімасць разбраення.

Гэтыя два прыклады наглядна паказваюць радасную з'яву нашага часу: жаданне мас пераканаць або прымусяць дзяржаўных дзеячоў працягнуць рух па шляху разрады міжнароднай напружанасці.

Чым уважлівей будучы сацыялыг усе народы за работай Камітэта 18-ці ў Жэневе, тым хутэй будзе яўным і тэйным праціўнікам разбраення сабатаваць рашэнне гэтай праблемы праблем чалавецтва.

РАСКАЖЫЦЕ УСІМ, ЗЕМЛЯКІ!

Летам 1949 года на аўстралійскі бераг сышоў белабрысы вярзіла з туга набітымі чамаданамі. У патаемным месцы ў яго быў захаваны скарб — золата, нарабаванае ў час вайны. Мабыць, яго і дапамагло Аркадзю Качану дабрацца да аўстралійскай зямлі, далей ад Радзімы, ад гневу народнага.

Падобна броду і смеццю, прыбітым да берага партовай гавані марскімі хвалямі, гэты злачынца ў хуткім часе знайшоў сваё месца на заакіяўскім сметніку з фанабэрыстай назвай «Беларускі вызваленчы рух».

ГАНДЛЯР ЖЫЦЦЯМІ

Гандляваць Аркадзь навучыўся яшчэ ў дзяцінстве, калі яго бацька, у мінулым настаўнік, набыў прыватную краму ў Парфіянаве. Качан-старэйшы вучыў сына спекуляваць, гандляваць, грабіць. Гэту навуку Аркадзь Качан засвоіў вельмі хутка, гандлюючы спачатку гузікамі і шкарпэткамі, а потым уласным сумленнем і жыццём людзей.

З самага пачатку вайны Качан прадаўся немцам. Працуючы сакратаром Локшыцкай раёнпраправы, ён адчуваў сябе, як за прылаўкам. Бойка прадаваў сваім гаспадарам — акупантам савецкіх людзей, пісаў на іх даносы. У хуткім часе яго «адданасць» была заўважана і адзначана нямецкім камандаваннем. Качан накіроўваў у школу каманднага састава СД у Мінску, пасля заканчэння якой ён атрымаваў назначэнне ў Вілейку — камандаваць узводам. Качан атрымаваў у сваё распараджэнне турму, дзе знаходзіліся арыштаваныя савецкія людзі. Аднак канвойная служба здалася Качану вельмі спакойнай.

У кастрычніку 1943 года ён узначальвае карную «экспедыцыю» ў мястэчка Крайск Пleshчаніцкага раёна, рыскае па хатах, лютае, здзекуецца над насельніцтвам. Тут па яго загаду былі расстраляны дзесяткі мірных жыхароў. Цанючы крывы гэтых ахвяр здрадніку-гандляру ўдалося купіць сабе вышэйшую пасаду. Неўзабаве яго назначаюць камандзірам 3-й роты 13-га батальёна СД у Вілейцы.

У чэрвені 1943 года рота палітаў пад камандаваннем Качана выязджае ў Глыбокае, дзе ёй было даручана расстраляць некалькі тысяч яўрэяў у гета.

Раніцай, яшчэ на досвітку, Качан даў каманду акружыць гета і адкрыць агонь. Для большага эфекту былі падпалены некалькі дамоў. Людзі мітусіліся ў дыме пажарышчаў, падалі скошаныя кулямі. Расправа працягвалася некалькі гадзін. Аж да вечара карнікі пад асабістым кантролем Качана абшуквалі будынкі, расстрэльвалі застаўшыхся ў жывых, падпальвалі хаты.

Пяць тысяч ахвяр! Пяць тысяч расстраляных жанчын, старых і дзяцей — такі вынік гэтага крывавага злачынства.

Глыбокай восенню таго ж 1943 года атрад карнікаў на чале з Качаном прыбыў у канцэнтрацыйны лагер Трасцянец. Амаль тыдзень яны бяспынствавалі тут. Вязняў расправалі і расстрэльвалі. Трупы складвалі штабелямі ў перамешку з дровамі, потым аблівалі гаручай валдаксю і спальвалі, а попел прасейвалі. Рабілася гэта не дзеля забавы. Качан шукаў золата. Былі выпадкі, калі вязням удавалася схваць каштоўнасці або праглынуць залатую рэч. Прасейны попел спаленых вязняў па загаду Качана ссыпалі ў мяшкі і адпраўлялі ў Германію.

Аркадзь Качан і яго падручныя пакінулі свае крывавае сляды пад горадам Маладзечна, у Вілейцы, у вёсцы Гліннае Вілейскага раёна і ў вёсцы Войстам Валожынскага раёна.

Цяпер адшчапенец і здраднік Радзімы знайшоў прытулак у Аўстраліі. Тут ён спрабуе выдаць сябе за «вызваліцеля» беларускага народа.

Хай жа ўсе сумленныя людзі ведаюць, хто такі Аркадзь Качан. Яму не месца сярод іх.

П. СЯВЕРЫН.

ПАРЛАМЕНЦКІЯ СУВЯЗІ

Каля двух тыдняў у Мексіцы па запрашэнню кангрэса Мексіканскіх Злучаных Штатаў знаходзілася з візітам у адказ дэлегацыя Вярхоўнага Савета СССР. Савецкія парламентарыі на чале з намеснікам Старшыні Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР, Старшыней Прэзідыума Вярхоўнага Савета Літоўскай ССР Ю. І. Палецікам закончылі паездку па краіне, пазнаёміліся з жыццём мексіканскага народа.

З НЬЮ-ЁРКА У ТАРОНТА

Выстаўка савецкай графікі ў ЗША, якая карысталася вялікім поспехам, закрыта. За тры з палавінай месяца нашага знаходжання ў Злучаных Штатах, паведаміў намеснік дырэктара выстаўкі А. Гарчакоў, дзсяткі тысяч амерыканцаў у Нью-Йорку, Філадэльфіі і Мідуокі мелі магчымасць пазнаёміцца з дасягненнямі савецкай графікі.

Аб вялікай цікавасці, якая была праяўлена амерыканцамі да выстаўкі, сведчыць і тое, што многія буйныя амерыканскія радыё-і тэлевізійныя станцыі арганізавалі спецыяльныя перадачы, прысвечаныя савецкаму мастацтву і савецкаму жыццю. За ўвесь час, расказаў А. Гарчакоў, было арганізавана больш 45 такіх спецыяльных перадач і інтэрвіў з членамі дырэкцыі выстаўкі. У амерыканскім друку з'явілася каля 60 спецыяльных артыкулаў і справаздач з фотаздымкамі аб выстаўцы. Усё гэта

Гандлю—зьялёную вуліцу

Прадстаўнікі СССР і Японіі паставілі свае подпісы пад пратаколам аб таварных пастаўках на 1964 год і абмяняліся пісьмамі аб працягу дагаворанасці ў адносінах развіцця прыбярэжнага гандлю паміж Японіяй і далёкаўсходнімі раёнамі СССР. Бакі дагаварыліся аб далейшым павелічэнні тавараабароту ў гэтым годзе.

Перагаворы ў Токіо праходзілі ў сяброўскім дзелавых абставінах. Абодва бакі не раз дэманстравалі гатоўнасць знайсці шляхі да хуткага вырашэння спрэчковых пытанняў. У выніку ўстаноўлена свайго роду рэкорд. Цяперашнія японска-савецкія перагаворы былі самымі кароткімі за ўсе пасляваенныя гады.

дазволіла 20 мільёнам амерыканцаў пазнаёміцца з лепшымі творамі савецкай графікі, больш даведацца аб жыцці савецкіх людзей, аб іх імкненні да міру.

Сотні наведвальнікаў пакінулі запісы аб сваіх уражаннях ад выстаўкі ў кніжках водгукаў. «Я ў захапленні ад савецкага рэалізму. Для мяне ён стаў сінонімам гуманізму і праўды» — так выка-

заў свае пачуцці студэнт з Мідуокі Гары Крайд.

Выстаўка савецкай графікі цяпер перавозіцца ў канадскі горад Таронта, дзе яна будзе экспанавана каля месяца.

САВЕЦКІ КАСМАНАУТ У ВЕНЕ

Савецкі касманаўт П. Р. Паповіч, які знаходзіцца ў Аўстрыі па запрашэнню аўстрыйскага ўрада, ажыццявіў паездку па аўстрыйскай сталіцы, азнаёміўся са славытым мясцінамі горада.

Старт «Рэйджэра-7» затрымліваецца

Дырэктар нацыянальнага ўпраўлення па аэраўтывы і даследаванням касмічнай прасторы Уэб заявіў на прэс-канферэнцыі, што ўпраўленне працягвае весці расследаванне прычын правалу спроб атрымаць тэлевізійныя здымкі Мясца з амерыканскага касмічнага карабля «Рэйджэра-6». Дырэктар НАСА заявіў, што запуск наступнага амерыканскага касмічнага карабля «Рэйджэра-7» будзе адкладзены да дакладнага ўстаўлення прычын няўдачы «Рэйджэра-6».

Машыны для Кубы

«Кубінскі народ жадае міру і працуе для міру» — гэтыя словы, якія сказаў прэм'ер-міністр Кубы Фідэль Кастра, вельмі добра адлюстроўваюць тую атмасферу, якая пануе ў гэтыя дні на востраве Свабоды. Заможныя карэспандэнты, акрэдытаваныя ў Гаване, былі запрашаны міністэрствам замежных спраў Кубы наведаць выпрабаванні трыснаваўборачных машын, зробленых у СССР. Савецкія машыны літаральна здзіўляюць кожнага сваёй выдатнай работай.

Дастойна высокая ацэнкі

(Пачатак на 6-й стар.)

Дружныя апладысменты глядачоў выклікала выступленне артыстаў І. Савельвай і В. Давыдава, якія выконвалі па-дэ-дэ з балета «Карсар», а таксама Н. Парошынай і Н. Шэхавы, якія тэмпераментна станцавалі «Фламенга» Г. Крайтнера.

Па-вясноваму ўпрыгожыў канцэрт удзел у ім дзяцей. Іх заўсёды радасна бачыць на сцэне. А калі ж дзеці яшчэ добра спяваюць і артыстычна танцуюць, мы адчуваем двайную радасць за шчасліваю будучыню юнай змены. Гэта пачуццё адчувалі мы, калі глядзелі беларускі народны танец «Козачка» ў жыццярэдасным выкананні навуцэнцаў Беларускага дзяржаўнага харэаграфічнага вучылішча пры Тэатры оперы і балета.

«Песня аб Леніне», якой адкрыт быў канцэрт, вызна-

чыла яго ўрачыстую, святочную танальнасць. А песня-кантата «Слухайце, людзі!», якая завяршыла яго, была хваляючым момантам сустрэчы пасланцаў культуры беларускага народа з масквічамі, з удзельнікамі Пленума ЦК КПСС.

Дастойна высокая ацэнкі творчая праца стваральнікаў канцэрта: рэжысёраў Д. Смоліча, Ю. Ужанцава і І. Лакштанава, дырыжораў Л. Любімава, І. Абрамса і Т. Каламійцавай, мастака Е. Чамадурава, балетмайстраў А. Андрэева і А. Апанасенкі, хормайстраў Р. Шырмы і А. Кагадзева.

Ад усяго сэрца жадаем нашым дарагім беларускім сябрам па мастацтву таксама гораха і натхнёна неслі далей эстафету перадавой сацыялістычнай культуры таленавітага беларускага народа да новых вяршынь.

Прашу дапамагчы мне знайсці майго сына Сяргея Аляксандравіча КІШЭНЮ. 1923 года нараджэння. У лістападзе 1943 года ён знаходзіўся ў партызанах у атрадзе імя Суворова. Пайшоў у партызаны з вёскі Дзехцяроўка Ратамскага сельсавета.

Прашу таксама даведацца аб маіх братах Віктару МАСЛОЎСКІМ і Канстанціну МАСЛОЎСКІМ, якія жылі ў Мінску.

Клаўдзія КІШЭНЯ.

Канада.

АД РЭДАКЦЫІ:

Паважаная Клаўдзія Якаўлеўна!

Паведамляем, што Ваш брат Канстанцін Якаўлевіч Маслоўскі жыве ў горадзе Мінску па вул. Фруктовай, дом 25, кв. 1.

Ваш сын Кішэня С. А. і другі брат Маслоўскі В. Я. у адрасным бюро го-

рада Мінска і Мінскай вобласці на зарэгістраваны.

Спадзяёмся, што праз брата Вы даведзецеся аб лёсе свайго сына і другога брата. Пішыце яму. Калі яшчэ ёсць да нас якія-небудзь пытанні, просьбы, пішыце.

Славамір ХАДАРОНАК

НА ФЛОЦЕ

Трэці год
я ўжо на флоце.
Ды не гасне
сум па айчыне.
Там за вёскай
у далнім балоце
Маладзік купаецца сіні.
На спіне
мяне вал дзевяты,
Як скакун малады,
Ну, а там
маладыя дзяўчаты
Аба мне

па начах гадаюць.
Толькі лягу спачыць —
на буслянцы
Мяне клёкат ізноў чаруе;
Бачу: цеста расце,
набухае
У дзяжы на гарачым чарэне...
Я на моры Паўночным
далёкім
Памужнеў
і зрабіўся сталым.
Ад брані агрубелі далоні,
Толькі сэрца мякчэйшым
стала.

Славамір Хадаронак
служыць у радах Ваенна-
марскага флоту. Да гэ-
тага ён працаваў настаў-
нікам на Браслаўшчыне.
Малады паэт часта дру-
куе свае вершы ў ча-
сopiсе «Маладосць» і га-
зеце «Літаратура і ма-
стацтва». Сёння мы пра-
пануем увазе чытачоў
два яго новыя вершы.

ПУЦІНА

Вятры
ваўкамі ашалелымі
Імкліва гналі
хваль гурты.
А тыя,
як авечкі белыя,
Ілбамі
білі у барты.
Нібыта коні адзічалы,
Чайны
ўставалі на дыбы,
Ды мы,
гарачыя,
ўспацелыя.
Стаялі моцна,
як дубы.
І, расхрыстаныя
і босыя,
Гурбой — аж мускулы гулі!
Цягнулі сеці.

Злымі восамі
Пяклі далоні
мазалі.
Калі ж
сазаны мяккабрухія
У баржы падалі
з кайшоў,
Слабей,
здалося,
хвалі бухалі
І шторм сярэдзіты
адышоў.
Няўрыслівую песню
звонкую
Мы
дружна ўскінулі ўгару
І пад лагодным
зыркім сонцам
Сушылі
мокрую махру...

НАВУКА І ТЭХНІКА
КОЛЬКІ ГОД ЗЯМЛІ?

Адказвае член-карэспандэнт Акадэміі навук СССР
Іосіф СТАРЫК

Колькі год Зямлі? Гэта пытанне здаўна хвалюе чалавецтва. Аднак дакладна вызначыць узрост планеты не маглі ні археолагі, ні гісторыкі... І толькі выкарыстоўваючы з'яву радыёактыўнасці, удалося наблізіцца да разгадкі спрадвечнай тайны.

Карэспандэнт АН Аляксандр Жыгараў звярнуўся да члена-карэспандэнта Акадэміі навук СССР Іосіфа Старыка з просьбай расказаць, наколькі дакладна ўстанавілі ўзрост нашай планеты.

— Хоць выраз «узрост Зямлі» і складаецца са слоў, сэнс кожнага з якіх нам гранічна ясны, — гаворыць вучоны, — аднак у цэлым гэты выраз неакрэслены.

Калі гутарка ідзе аб мінералах і пародах, то задача вызначэння іх узросту параўнальна простая. Калі ж справа датычыць узросту планеты Зямля, то яе паходжанне, а тым больш пачатковы момант, нам невядомы. Не можам мы ўявіць сабе і стан рэчыва ў час утварэння Зямлі.

Паколькі няма агульнапрызнанай тэорыі ўтварэння Сонечнай сістэмы, мы можам пакуль пэўна гаварыць толькі аб узросце найбольш старажытных участкаў зямной кары, які вызначаецца з дапамогай трох метадаў — стронцыявага, свінцовага і аргонавага.

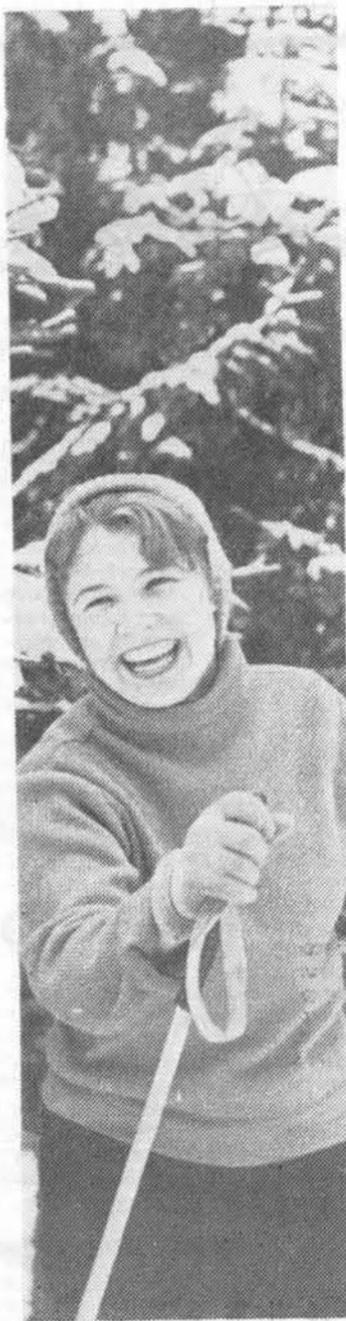
На розных кантынентах вучоныя выяўлялі буйныя блокі найбольш старажытных парод. Так, на Кольскім паўвостраве выяўлены часткі ірыталічнага шчыта, узрост якога складае каля 3 500 мільянаў гадоў. На Украіне, у раёне Днепрапятроўска, знойдзены пароды, якія ўтварыліся 3 200 мільянаў гадоў назад. Узрост Зямлі, ва ўсякім разе, больш за ўказаныя значэнні. Але наколькі?

Мы можам паспрабаваць даведацца пра ўзрост элементаў зямнога рэчыва, які з'явіцца верхняй мяжой узросту Зямлі.

Згодна з касмаганічнымі тэорыямі, усе целы Сонечнай сістэмы, у тым ліку і метэарыты, маюць адзіную прыроду. Вывучэнне метэарытаў дае магчымасць уявіць сабе рэчывы састаў глыбінных частак Зямлі.

Вызначэнне, дадзенае амерыканскім вучоным С. Патэрсанам ізатопнаму саставу першапачатковага свінцу жалезных метэарытаў, праіснавала нядоўга. Мне ў садружнасці з навуковымі супрацоўнікамі удалося даказаць, што ёсць дзве групы жалезных метэарытаў з рознымі ізатопнымі саставамі свінцу. У адпаведнасці з гэтым патрабавецца ўводзіць папраўкі пры вылічэнні узросту Зямлі. Дзесяць каменных метэарытаў, прааналізаваных мною з супрацоўнікамі з дапамогай свінцовага металу, «пражылі» ў сярэднім па чатыры з палавінай мільярда гадоў.

Танім чынам, мінімальны ўзрост Зямлі, вызначаны па найбольш старажытных участках сушы, роўны 3,5 мільярда гадоў, а максімальны — па ўзросце элементаў — 5—6 мільярда гадоў. Падзел Зямлі на абалоні адбыўся 4—4,5 мільярда гадоў назад.
(АДН).

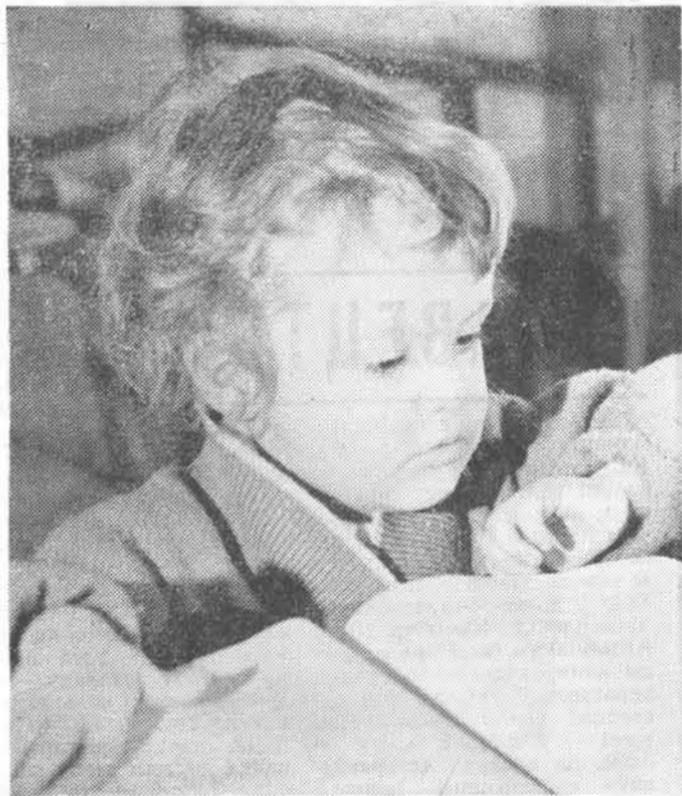

Работніца Магілёўскага завода «Электрарухавік» Таццяна Густынава на лыжнай прагульцы.

Фота А. Сасіноўскага.

У пошуках энзотыні.

І я чытаю...

Фотацюд П. Захарэні.

У Мінску адбыўся чацвёрты традыцыйны мотакрос на прыз Мінскага мотавелазавода. На здымку: рабочы ММВЗ майстар спорту А. Стэфановіч на дыстанцыі.

Фота В. Татаржыцкага.

Снежні
ВОДГУКІ БЕЛАЙ
АЛІМПІЯДЫ

БЕРЛІН. Прайшоўшыя алімпійскія гульні, — падкрэслівае газета «Нейес Дэйчланд», — з'явіліся сапраўдным трыумфам савецкіх спартсменаў, якія ў паядынках з мацнейшымі здалелі заваяваць кожны трэці залаты медаль. Гісторыя зімовых алімпіяд яшчэ не ведала такога цудоўнага поспеху.

АТАВА. Канадскія газеты асабліва шырока каментаруюць вынікі алімпійскага хакейнага турніру. Перад матчам хакеістаў СССР і Канады канадскія амагары спорту ў гутарках выказвалі ўпэўненасць, што перамога іх каманда. Газеты разрэкламвалі заяву канадскага трэнера Д. Баўэра: «Мы паб'ём рускіх».

«...Пасля матча раздзявалка канадскіх хакеістаў мела сумны выгляд, — паведамліў з Інсбрука карэспандэнт газеты «Глоб энд мейл». Мінула ўжо 30 мінут, як прагучаў фінальны свісток, а О'Малей і Макензі ўсё сядзелі ў сваіх даспехах. Дайнен і Джонстан плакалі. Ігракі ніяк не маглі паверыць, што яны прайгралі...».

НЬЮ-ІОРК. «Зімовая алімпіяда паказала імклівы, нястрымны рост рускіх, — указвае «Нью-Йорк таймс», — якія атрымалі ў неафіцыйным камандным заліку трэцюю перамогу запар з таго часу, як яны дэбютавалі ў Белай алімпіядзе».

З асаблівай сімпатыяй піша амерыканскі друк аб Лідзі Скоблікавай. Яе фатаграфіі абышлі ўсе амерыканскія газеты. «Вялікая ўсеперамагаючая канькабежка» — такім эпітэтам узнагародзіў Скоблікаву буйнейшы амерыканскі часопіс «Лайф», які апублікаваў каляровае фота Ліды на ўсю старонку.

«Мы з'яўляемся сведкамі здзіўляючых рэчаў, — піша з Інсбрука карэспандэнт газеты «Дзі вельт» Х. Фетэн. — Яшчэ 15 гадоў назад Савецкі Саюз быў белай плямай на карце хакея, а цяпер рускія — лепшыя хакеісты свету».

Згуляўшы ўнічыю з югаслаўскай камандай «Партызан» — 1:1, футбалісты зборнай клубаў Масквы сталі пераможцамі міжнароднага турніру ў Мексіцы.

Буйныя міжнародныя спаборніцтвы канькабежцаў адбыліся ў Осла. На гэтых спаборніцтвах новы суветны рэкอร์ด у бегу на тры тысячы метраў устанавіў савецкі скараход Антс Антсан.

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ

НАШ АДРАС
Мінск, Ленінскі праспект, 77,
Дом друку.
Рэдакцыя газеты
«Голас Радзімы».